

รายงานความก้าวหน้างวดที่ 3

(1 มกราคม 2562 – 31 มีนาคม 2562)

ประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว
โดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ข้อตกลงเลขที่ 61-ข-058

โดยสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สังกัดภาคีและวิเทศสัมพันธ์

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	3
ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ	4
ส่วนที่ 3 การประเมินความก้าวหน้า และการบรรลุผลลัพธ์ของกิจกรรมในโครงการ	25
ส่วนที่ 3 รายงานค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน	28
ส่วนที่ 4 แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป	29
ภาคผนวก	
1. ประมวลภาพกิจกรรม	33

แบบรายงานความก้าวหน้างวดที่ 3

(วันที่ 1 มกราคม 2562 – 31 มีนาคม 2562)

ชื่อโครงการ ประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก

อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ข้อตกลงเลขที่ ข้อตกลงเลขที่ 61-ข-058

ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติทางทะเล ปัจจุบันได้มีการประกาศเป็นอุทยานธรณีโลก จังหวัดสตูล ส่งผลให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เมื่อการท่องเที่ยวได้รับความนิยมมากขึ้น ดังนั้นผลกระทบที่ตามมาย่อมมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพครั้งนี้ต้องการจะนำข้อมูลเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับการกำหนดนโยบายในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนฐานรากได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง และมีผลกระทบเชิงสุขภาพเชิงลบน้อยที่สุด

จากการความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชนสรุปได้ว่าการพัฒนาเริ่มจากการพัฒนาคน พัฒนาแหล่งภายใต้การอนุรักษ์ พัฒนากลไกการบริหารจัดการ และสร้างระบบการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชนกันเอง และคนในชุมชนกับภายนอกได้ การดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกสามารถวิเคราะห์ผลกระทบต่อชุมชนด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดังต่อไปนี้ ด้านสังคมมีผลกระทบต่อศักยภาพคนในชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากยิ่งขึ้นและสร้างการเรียนรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่กลับทำให้ความเข้มแข็งชุมชนลดน้อยลง ด้านเศรษฐกิจสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนผ่านการบริการท่องเที่ยวและของฝากของที่ระลึก อีกทั้งมีระบบการตลาด Matching Market ส่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผลกระทบต่อระบบการจัดการขยะบนแหล่งท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ ในทางกลับกันป้าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งยังสามารถเรียนรู้ธรณีวิทยา จากผลกระทบดังกล่าวจึงสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อคนและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง

จากการดำเนินการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบเชิงสุขภาพจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา ของชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นการประเมินผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของคนในชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล โดยเก็บในพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 6 มิติ ดังต่อไปนี้ มิติทางกาย มิติทางใจ มิติทางสังคม มิติทางสิ่งแวดล้อม มิติทางปัญญา และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน โดยมีเกณฑ์การวัดออกเป็น 6 ระดับโดยมีแนวคิดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ในแต่ละมิติมีตัวชี้วัดประกอบด้วยมิติทางกาย จำนวน 8 ข้อ มิติทางใจ จำนวน 6 ข้อ มิติทางสังคม จำนวน 11 ข้อ มิติทางสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ มิติทางปัญญา จำนวน 7 ข้อ และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกและเป็นที่ยอมรับกันเกือบทุกประเทศว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักเข้าสู่ประเทศอันดับต้น ๆ อีกทั้งยังมีแนวโน้มในการขยายตัวและเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอีกในอนาคตตามที่องค์การการท่องเที่ยวแห่งประชาชาติ (United World Tourism Organization: UNWTO) ได้พยากรณ์ ในปี พ.ศ.2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวอย่างมหาศาล ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก จากการคาดการณ์ในปี พ.ศ.2563 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยว 71 ล้านคน เท่ากับจำนวนประชากรของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) จากการข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับรายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยวฉบับแรกของปี พ.ศ. 2560 ซึ่งคาดการณ์ว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวโลกในปี พ.ศ. 2560 จะเติบโตร้อยละ 3-4 ใกล้เคียงกับการเติบโตของปี พ.ศ. 2559 สำหรับประเทศไทยเริ่มต้นปีด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 9.07 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 0.41 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา สร้างรายได้ 4.72 แสนล้านบาท ในขณะที่ จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.43 ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศ 2.31 แสนล้านบาท และเป็นที่คาดการณ์ว่า ตลอดทั้งปี พ.ศ. 2560 จะมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 2.75 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 9.84 โดยเป็นรายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 1.82 ล้านล้านบาท และมาจากนักท่องเที่ยวชาวไทย 0.93 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17-18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ใกล้เคียงกับของปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559) ดังนั้นการบริหารจัดการการท่องเที่ยวประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคตจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมให้มีความสมบูรณ์และคงความเป็นอัตลักษณ์ เพื่อสร้างความยั่งยืนในการจัดการการท่องเที่ยวสืบไป

ปัจจุบันการท่องเที่ยวจึงเกิดแนวคิดในการอนุรักษ์วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงสิ่งแวดล้อมสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกกันว่าการท่องเที่ยวทางเลือก (alternative tourism) ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มจะได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555) โดยเฉพาะแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) ซึ่งมุ่งหวังให้การจัดการท่องเที่ยวคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นแนวคิดการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทุนทางสังคมของแต่ละในชุมชน โดยเปลี่ยนจากภาคการผลิตเป็นภาคบริการ หลายชุมชนในประเทศไทยให้ความสำคัญและพัฒนาชุมชนภายใต้แนวคิดดังกล่าว โดยสะท้อนได้จากการสำรวจตัวเลขชุมชนที่ทำเรื่องการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั่วประเทศเมื่อต้นปี 2560 พบว่ามีชุมชนจำนวน 264 ชุมชนทั่วประเทศ แยกออกเป็นภาคเหนือ 82 ชุมชน ภาคอีสาน 57 ชุมชน ภาคกลาง 62 ชุมชน และภาคใต้ 63 ชุมชน โดยส่วนใหญ่มีรูปแบบการให้บริการทั้งแบบไปกลับในวันเดียวและพักค้างคืน คิดเป็น 73 % สัดส่วนของนักท่องเที่ยวในภาคอีสาน ภาคกลางและภาคใต้ จะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนภาคเหนือมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการตื่นตัวของชุมชนเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเองเกิดความยั่งยืนและได้ประโยชน์สูงสุด โดยจังหวัดที่มี

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด คือ เชียงใหม่ 32 แห่ง รองลงมาคือ สตูล 24 แห่ง และอันดับ 3 เชียงราย และชุมพรจำนวนเท่ากัน คือ 12 แห่ง (กรมการท่องเที่ยว, 2560)

การนำแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือและแนวทางหลักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรของชุมชนโดยเฉพาะในภาคใต้โซนอันดามันที่ได้ชัดเจนถึงความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของทรัพยากรโดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดสตูล ซึ่งมีการดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ และเป็นที่ยึดถือของกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะที่ต้องการสร้างประสบการณ์ ซึ่งการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดสตูลมีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายโดยมีชุมชนบ่อเจ็ดลูกที่ดำเนินงานเป็นกลุ่มแรกของจังหวัด และยังมี การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันจน การดำเนินงานของชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีแนวโน้มและการเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีเนื่องจาก มีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่โดดเด่น และตั้งแต่ได้รับการประกาศเป็นอุทยาน ธรณีโลก ส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ชุมชนสามารถสร้าง การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเจ้าของพื้นที่ ดังนั้นการกำหนดนโยบายภาครัฐจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบทาง สุขภาพของคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้รับนโยบายโดยตรง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพื่อ จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล เพื่อให้ผู้ดำเนินการและคนในชุมชนได้รับ ผลประโยชน์และมีความสุขมากที่สุด

ขั้นตอนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล

1. กลั่นกรองความจำเป็นในการประเมิน (Screening)

1.1 เพื่อทบทวนสถานการณ์

1. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน

1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบ่อเจ็ดลูก บ่อเจ็ดลูก มีประวัติกล่าวขานว่าในอดีตอันยาวนาน ยังมีชาวเล ตีนแดงเผ่ามอแกนซึ่งอาศัยไม่ค่อยเป็นหลักแหล่งได้เดินทางมา ณ ที่เกาะหนึ่งซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ทางตอนใต้ของ ทะเลอันดามัน และได้เดินทางน้ำตื้น จึงเกิดเป็นตำนานเจ็ดบ่อขึ้นมา แต่จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่บ่อว่ามีสาม ตำนานด้วยกันที่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเรื่องไหนคือเรื่องที่ถูกต้องที่สุดและเรื่องใดไม่เป็นความจริง ชาวเลเมื่อเดินทางน้ำ ตื้นจนมาพบบ่อน้ำผุดมาจากใต้ดินจำนวน 7 บ่อด้วยกัน บ่อแรกใหญ่หน่อยเรียกกันว่าบ่อพ่อ ที่เหลือก็เป็นบ่อแม่และ บ่อลูก ขนาดลดหลั่นกันไป เชื่อกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเรื่องกล่าวอะไรไว้ก็ได้ตั้งใจ มีการร้องรำทำเพลงบ้าง นำ ไม้ยาวมาเชือดบ้างเพื่อแก้บน อีกนัยหนึ่งก็ว่าเมื่อชาวเลต้องการน้ำก็ได้ทำการขุดบ่อน้ำขึ้นมา 1 บ่อ ใช้มาตลอดจน กระทั่งมีลูกมาปรึกษาหารือจนมีข้อสรุปว่าแต่ละคนขุดบ่อมาคนละบ่อ ขุดใกล้ๆกับพ่อนี้แหละ จาก 1 บ่อ ก็เป็น 7 บ่อ ยังมีอีกตำนานที่บอกว่าชาวเลเมื่อได้ร้อนแรมมาพักที่เกาะแห่งนี้ก็ได้ตั้งรกรากที่นี่ และขุดบ่อน้ำเพื่อใช้ บ่อแรกก็ขุด พบว่าน้ำเค็มใช้ไม่ก็ขุดต่ออีกก็เค็มอีก จนขุดถึงบ่อที่ 7 ปรากฏว่าน้ำจืด จึงได้ใช้กันเรื่อยมา ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง มีชายคนหนึ่งเดิมเป็นคนในพื้นที่บ้านตะโล๊ะใส่ชื่อชื่อนายอับดุลรอหมาน ปากบารา มีอาชีพทำการค้ากับรัฐบีนังสินค้ำ ก็จะมี แบัง สบู่ น้ำตาล ได้เข้ามาอาศัยที่แห่งนี้ ด้วยเป็นคนที่มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามก็เป็นผู้บุกเบิกสร้างมัสยิด ขึ้นมาและได้สอนให้กับชาวเลที่อาศัยอยู่ก่อนด้วย และดูแลความสงบของที่นี่ อยู่มาระยะหนึ่งก็ได้ชักชวนเครือญาติมา อยู่ด้วยคนที่เพิ่มขึ้นทำให้ชาวเลต้องอพยพจากเกาะแห่งนี้หาที่อยู่อาศัยใหม่เพราะพวกเขาไม่ชอบที่มีคนเยอะ ๆ ต่อมา ในสมัยรัชกาลที่ 7 นายอับดุลรอหมาน ได้รับการแต่งตั้งเป็นขุน(เทียบกับปัจจุบันคือกำนัน)และได้รับพระราชทาน นามสกุล เป็น ขุนบารา บุรีรักษ์ ท่านได้ขึ้นปกครองที่นี่ และได้เรียกสถานที่แห่งนี้ตามสัญลักษณ์ ว่าตาลากาตูโหย๊ะ ซึ่งเป็นภาษามลายู (ตาลากา แปลกว่า บ่อ ตูโหย๊ะ แปลกว่า 7 แปลรวมกันว่า บ่อเจ็ดลูก)ไปขึ้นกับการราชการเพื่อเป็น ชื่อเรียกหมู่บ้าน แต่ชื่อเรียกยากจึงเปลี่ยนเป็นชื่อภาษาไทยว่า บ้านบ่อเจ็ดลูก มาจนถึงปัจจุบัน ขุนบารา บุรีรักษ์มีลูก

สาวทั้งหมด 4 คน ไม่มีทายาทผู้สืบสกุล ทำให้นามสกุลบุรีรักษาขาดหายไป ปัจจุบันยังมีลูกสาวอีกคนที่ยังมีชีวิตอยู่และอาศัยในบ้านบ่อเจ็ดลูก คือคนที่ 4 มีชื่อว่านางไซหนุ่น ถิ่นกาแบง

1.2 แนวคิดและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในการคิดการจัดการท่องเที่ยวของบ้านบ่อเจ็ดลูก เกิดจากกระบวนการวิจัยภายใต้คำถามของทีมีวิจัยและคณะดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกที่ว่า “ทำอย่างไรให้การท่องเที่ยวสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและสามารถสร้างให้คนในชุมชนเกิดการพัฒนา” เป้าหมายการท่องเที่ยว (Goal) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแขกผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว ภายใต้แนวคิดตั้งนี้ ทรัพยากรอยู่กับชุมชน ไม่กระทบขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน สร้างการเรียนรู้และเผยแพร่วิถีชุมชน เสริมสร้างอาชีพรายได้ สร้างความสามัคคีของคนชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนร่วมกัน

1.3 สภาพทั่วไปของบ้านบ่อเจ็ดลูก บ้านบ่อเจ็ดลูกตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลปากน้ำ อำเภอลงขัน จังหวัดสตูล เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับทะเลอันดามัน คนในชุมชนยึดอาชีพประมงเป็นหลัก รองลงมาคืออาชีพค้าขาย อยู่ห่างไกลจากชุมชน ห่างจากอำเภอลงขันประมาณ 18 กิโลเมตร เป็นชุมชนชนบท ชาวบ้านในชุมชนเป็นคนมีน้ำใจ เป็นกันเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อภัยภัยไม่ตรีต่อผู้พบเห็น การเป็นอยู่เรียบง่าย ทุกคนในหมู่บ้านจะรู้จักกันหมด มีความเป็นอยู่แบบพี่น้องกัน ได้มาก็แบ่งกันกิน มีความเคร่งขรึมในเรื่องของศาสนามีการสอนอัล-กรุอ่าน ในชุมชนมีโต๊ะครู (นักวิชาการอิสลาม) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนา และมีมีการแลกเปลี่ยนกันในเรื่องศาสนา ชาวบ้านจึงใช้หลักการทางศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต บ้านบ่อเจ็ดลูกมีประชากร 788 คน จาก 190 ครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลาม ชาวบ้านบ่อเจ็ดลูกประมาณ 90 % มีอาชีพประมงเป็นหลัก ใช้เรือหัวโทงออกทะเล ใช้อุปกรณ์ประมง คือ อวนปลา อวนกุ้ง ลอบ จับสัตว์น้ำตั้งแต่ริมชายฝั่ง ถึง 5 ไมล์ทะเล สัตว์น้ำที่จับได้มี ปลาทุบ ปลาทราย ปลาจวด หมึกและอื่น ๆ ส่วนกุ้งจะเป็นกุ้งแชบ๊วย นอกจากนั้นทำไซปลาเก๋า อวนปลา(อวนถ่วง) การออกทะเลอาศัยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติฤดูกาลของสัตว์น้ำเป็นตัวกำหนดเครื่องมือประมงเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนแต่ประจำปีการทำประมงของชาวบ้านเสมือนการอนุรักษ์ธรรมชาติในตัว คือ เครื่องมือของชาวประมงพื้นบ้านเป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำเฉพาะอย่าง เฉพาะขนาด และอยู่กับที่ไม่เคลื่อนไหว อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อหมู่ที่ 6 บ้านสนใหม่ ต. แหลมสน อ. ละงู จ. สตูล ทิศใต้ ติดต่อหมู่ที่ 2 บ้านปากบารา ต. ปากน้ำ อ. ละงู จ. สตูล ทิศตะวันออก ติดต่อหมู่ที่ 7 บ้านปี่ใหญ่ ต. กำแพง อ. ละงู จ. สตูล ทิศตะวันตกติดต่อทะเลอันดามัน

2. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชน

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

สัตว์น้ำทางทะเล บ่อเจ็ดลูกเป็นชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมจึงทำให้มีสัตว์น้ำทางทะเลหลากหลายสายพันธุ์ไม่ว่าจะเป็น กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในทะเลชนิดอื่น ๆ ชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกจึงมีแหล่งอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์และสดอยู่เสมอ สัตว์น้ำทางทะเลที่มีมากและได้รับความนิยมจากชาวบ้านและผู้มาเยือนในการประกอบอาหาร

ป่าชายเลน

ป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีพื้นที่ประมาณ 400 ไร่ มีความหลากหลายของพันธุ์ไม้ ไม่ว่าจะเป็นไม้เสม ไมโก้งกางใบใหญ่ ไมโก้งกางใบเล็ก ไม้ตะบูน ไม้ถั่ว (ไม้ลังกาไต) ไม้มุตตา(ไม้ตุ้ม) และอีกมากมายซึ่งเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำและสัตว์บกหลากหลายสายพันธุ์แต่ที่เห็นได้เด่นชัดและมีอยู่มากมายก็ประกอบไปด้วยปูเปรี๊ยะ ปูดำ ลิง ค่าง นก พังกา และสัตว์ที่นำมาเป็นอาหารของชาวบ้าน เช่น หอยตาแดง(จวบแจง) หอยเข็ม หอยแครงมัน หอยลอกัน หอยลิโกง (สันขวาน) เป็นต้น ป่าชายเลนบ้านบ่อเจ็ดลูกใช้เวลาเดินทางจากปากคลองบ่อเจ็ดลูกประมาณ 5 นาทีและจากป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกเดินทางต่อไปถึงคลองท่าแค็ดประมาณ 1 ชั่วโมง ความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนชุมชนบ่อเจ็ดลูกเกิดขึ้นบริเวณคลองต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยคลองต่าง ๆ ดังนี้

- คลองบ่อเจ็ดลูก มีความกว้าง 10 เมตร ความยาวประมาณ 10 กิโลเมตรเป็นคลองที่ใช้หลบคลื่นในช่วงสึนามิ ใช้เวลาเดินทางจากสะพานบ่อเจ็ดลูกประมาณ 7 นาที อาณาเขตติดต่อกับสถานโบราณบ่อเจ็ดลูก

- คลองคลองบ่อเจ็ดลูก-บุญโยย เดินทางจากหัวสะพานบ่อเจ็ดลูกถึงปากคลองบ้านบุญโยยประมาณ 1 ชั่วโมง คลองกว้างประมาณ 10 เมตร สองฝั่งคลองมีพันธุ์ไม้ป่าชายเลน บางจุดเป็นดอนหอย มีหินรูปร่างคล้ายไก่ ชาวบ้านเรียกว่า หิน ไก่ และฝั่งตรงข้ามมีหินที่ซ้อนกันเป็นชั้นๆเหมือนผ้าพับชาวบ้านเรียกว่า หินพับผ้า ซึ่งหินทั้งสองเชื่อมโยงกับตำนานเกตรา สามารถเดินทางผ่านบ้านกาแบง บ้านบุญโยยออกสู่ทะเลใหญ่ และอีกทางหนึ่งผ่านบ้านสนกลางกลับมายังบ้านบ่อเจ็ดลูก

- คลองท่าแค็ด ลักษณะของคลองคดเคี้ยว ความกว้างประมาณ 15 เมตร ความยาวประมาณ 4 กิโลเมตรจดเขาลูกช้าง สองฝั่งคลองเต็มไปด้วยพันธุ์ไม้ป่าชายเลนนานาชนิด และสัตว์ต่างๆ ระยะเวลาเดินทางจากสะพานบ่อเจ็ดลูกประมาณ 10 นาที อาณาเขตติดภูเขา

ภูเขาและถ้ำ

- เขาช้าง หรือเขาขี้มัน (ขมัน) มีชายคนหนึ่งของหมู่บ้านเดินทางไปหาขมันที่หมู่บ้านสนกลาง (ปัจจุบันเป็นบ้านสนใหม่ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลแหลมสน ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านบ่อเจ็ดลูกไม่มากนัก) พอไปถึงเขาช้าง ก็เหมือนมีเทพเจ้าองค์หนึ่งมาบอกกับชายคนนั้นว่า มึงไม่ต้องไปหาขมัน มึงไปกะกูดีกว่า ชายคนนั้นก็เดินตามไป และชายคนที่ได้ชวนไปได้ไปขุดขมันให้ พอกลับถึงบ้านเปิดดูปรากฏว่า ในกระสอบที่ใส่ขมันนั้นได้กลายเป็นทอง ซึ่งทำให้ชายคนนั้นเป็นคนที่รวยในเวลาต่อมา คนในสมัยก่อนจึงเรียนภูเขาแห่งนี้ว่าเขาขมัน トラบจนถึงปัจจุบัน เขาขมันเป็นสัญลักษณ์ของบ้านบ่อเจ็ดลูก อยู่ตรงทางเข้าบ้านบ่อเจ็ดลูกลักษณะคล้ายกับช้างกำลังหมอบเมื่อมองออกจากบ้านบ่อเจ็ดลูก

- ถ้ำลอดเสือสั่นลาย ชาวบ้านในชุมชนเล่าว่ามีเสือลายพาดกลอนตัวใหญ่ดุร้ายมาก อาศัยอยู่ในถ้ำของหมู่บ้าน และเข้ามาในหมู่บ้านเพื่อจับแพะของชาวบ้านเป็นประจำ ในคืนวันหนึ่งเป็นคืนเดือนมืด ฝนตกมากเสือตัวนั้นได้ออกมาที่คอกแพะ พวกชาวบ้านก็ใช้ปืนยิงแต่ยิงไม่ถูก เสือได้วิ่งหลบเข้าไปในถ้ำ ชาวบ้านรอรูยานเสือก็ไม่ออกมา ชาวบ้านเลยนำซากแพะที่ตายแล้วมาล่อที่ปากถ้ำ ครู่ใหญ่ต่อมาเสือจึงออกมาอีกครั้งหนึ่ง ชาวบ้านเลยฆ่าเสือ รุ่งเช้า ชาวบ้านแห่กันไปดูเสือด่าตายแล้วหรือยัง เพราะเสือนอนอยู่ปากถ้ำคล้ายว่ายังมีชีวิตอยู่ จึงเรียกบริเวณที่เสือด่าตายนี้ว่า ถ้ำลอดเสือสั่นลาย

- ถ้ำฤาษี ปี พ.ศ. 2506 มีชายคนหนึ่งชื่ออุทัย สุวรรณฤกษ์ เป็นคนจังหวัดพัทลุง ได้เดินทางลงไปยังเกาะอาดัง เพื่อไปรูดงศ์ และอาศัยอยู่บนเกาะอาดังเป็นเวลานาน หลังจากนั้นจึงได้อพยพมาอยู่ในถ้ำบ้านบ่อเจ็ดลูก สมัยก่อนชาวบ้านเรียกถ้ำนี้ว่า ถ้ำเสือ เมื่อนายอุทัยมาพักจำศีลที่ถ้ำแห่งนี้ จึงเรียกถ้ำนี้ว่าถ้ำฤาษี จนถึงปัจจุบัน นายอุทัยจำศีลอยู่ในถ้ำเป็นเวลานาน ลักษณะของถ้ำเป็นโถม ความกว้างในถ้ำประมาณ 10x10 เมตร ภายในถ้ำมีอุโมงค์มีค้ำคาว มีนกเข้าอาศัย พื้นของถ้ำเป็นดินเหนียว ฝนตกจะไม่เปียก คนสมัยก่อนเชื่อว่าสถานที่ตรงนี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีคนมาขอจากเจ้าที่ให้หายป่วย ให้หายเจ็บหายไข้ เมื่อกลับไปก็หายเป็นปลิดทิ้ง เปียความเชื่อของชาวบ้านที่เล่าขานกันมานาน

- ถ้ำทอง ถ้ำแห่งนี้อยู่ด้านหลังโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูกถ้ำทอง ถ้ำแห่งนี้อยู่ด้านหลังโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก ห่างจากโรงเรียนไปประมาณ 200 เมตร ด้านในมีหินน้อย สีเหลืองอร่ามสวยงามมาก มีความกว้างประมาณ 6 เมตร สองข้างทางที่เดินเข้าไปภายในถ้ำเป็หินน้อยอยู่ทั้ง 2 ด้าน ความยาวจากปากถ้ำจนทะลุประมาณ 15 เมตร

ชายหาด

ชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีชายหาดหาดกะสิงและหาดน้อย ซึ่งเหมาะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจและหอย

- หาดกะสิง เมื่อก่อนหาดนี้เกิดลมหมุนตลอด ชาวบ้านเรียกหาดนี้ว่าหาดลมหมุน ต่อมาเรียกกันว่า กะสิง (ลูกช้าง) มีความยาวประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นแหล่งหอยตะเกา หอยจะมีช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี คนทั่วไปนิยมมานั่งล้อมวงกินข้าว เล่นน้ำทะเล ตั้งแคมป์พักผ่อน เป็นจุดชมวิวมองเห็นเกาะตะรุเตา เกาะอา

ตั้ง เกาะราวี เกาะบุโหลน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะหม้อ เกาะเลาเหลียง และเกาะกล้วย ทั้งนี้ยังมองเห็นวิถีชีวิต ชาวประมงพื้นบ้านในการจับสัตว์ทะเลเพื่อเลี้ยงชีพได้อย่างชัดเจน

- หาดนุ้ย เป็นชายหาดที่มีความยาว 500 เมตร เป็นหาดทรายปกคลุมด้วยป่าไม้มีทิวทัศน์ที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยว ชายหาดมีหินเล็กใหญ่สลับกันไป คนสมัยก่อนเมื่อหาหอยแล้วนำมาแกะที่ตรงนี้ เรียกว่าทับหอย ชายหาดนุ้ยเป็นส่วนหนึ่งของของหาดกะสังเพราะมีแนวอาณาเขตติดต่อกันเพียงแต่มีเขากั้นแต่สามารถเดินทางถึงกันเมื่อเวลาน้ำลด ทั้งนี้หาดนุ้ยยังมีภูเขาเขาหาดนุ้ยเป็นจุดชมวิว 360 องศา

ทะเล

บริเวณทะเลอันดามันที่ติดต่อกับชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีเกาะเล็กเกาะน้อยในตำนานของชุมชนมากมาย ซึ่งแต่ละเกาะหรือภูเขาล้วนแล้วมีความน่าสนใจแตกต่างกันไป บ้างก็ตั้งชื่อเรียกตามลักษณะ บ้างก็เรียกชื่อ ตามตำนาน เรื่องเล่า/ประวัติศาสตร์ และยังมีศูนย์ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูลเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีอ่าว เล็กอ่าวน้อยที่เหมาะสมแก่การตั้งแคมป์พักผ่อนเพื่อพักผ่อนใจและเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งแต่ละแห่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ฝาไห้หนี่ เป็นตำนานที่เล่ากันมาว่า มีชายวัยกลางคนไม่ทราบชื่อ ทำอาชีพประมงออกทะเลหา ปลา เป็นลูกของเจ้าแก้วเงิน มีหนี้สินมาก ไม่มีปัญญาที่จะใช้หนี้ให้หมดได้ จึงไปปรึกษากับเจ้าแก้วเพื่อไปหาทางปลดหนี้ จะยอมทำตามทุกอย่าง เจ้าแก้วจึงใช้ให้ไปกระโดดหน้าผา ถ้ากระโดดลงมาไม่ว่าจะเป็นหรือตายก็จะยกหนี้ทั้งหมดให้ ชายคนดังกล่าวจึงรับคำทำ แล้วขึ้นไปบนหน้าผากระโดดลงมาในช่วงที่เป็นลมมรสุมตะวันตก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ลมเล ลมได้พัดเขาไปตกในบริเวณอ่าวหนึ่ง ในทำนองสิหลา(หนึ่งซัดสมาริ)ชีวิตรอดปลอดภัย หนี้สินที่ค้างอยู่ก็หมดไป นี้คือที่มาของฝาไห้หนี่

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล เป็นที่เพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์สัตว์น้ำ มีพันธุ์สัตว์น้ำ หลายชนิด เพื่อนำไปขยายพันธุ์ เป็นปลาขนาดใหญ่ สัตว์น้ำหายาก น้ำหนักประมาณ 20 กิโลกรัมเช่น ปลากระพงแดง ปลามง ปลาเก๋า ฯลฯ ตั้งอยู่เกาะเขาใหญ่ใช้เวลาหนึ่งเรือจากบ่อเจ็ดลูกประมาณ 20 นาที

- ปราสาทหินพันยอด ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือเกาะเขาใหญ่ มีหินสลับซับซ้อนกันคล้าย ยอดปราสาทเป็นยอดมากมาย จึงเรียกปราสาทพันยอด ผู้พบเห็นสามารถจินตนาการเป็นรูปต่างๆได้ เช่น สัตว์ ปราสาท นกทองเที่ยวสามารถนั่งเรือชมวิวด้านล่างของปราสาทหินเป็นชายหาดกว้างประมาณ 20 ตารางเมตร เล่นน้ำ พักผ่อนได้ตามชม

- เกาะเขาใหญ่ เป็นเกาะใกล้กับชายฝั่ง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที ที่สำคัญเป็นหลบ มรสุมของชาวประมงยามที่ออกทะเล เป็นแหลมท่ามาหากิน แหล่งตกปลาและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่พิเศษใน บริเวณอ่าวสามารถเที่ยวได้ตลอดปี ภายในเกาะเขาใหญ่มีสถานที่ราท่องเที่ยวหลายแห่งด้วยกัน

- อ่าวมะขาม 1 เป็นชายหาดมีความยาวประมาณ 300 เมตร พื้นที่บนเกาะมีเนื้อที่ 2 ไร่ ลักษณะ ชายหาดเป็นทรายปนซากปะการัง และถัดจากชายหาดลงไปเป็นแหล่งหอย เช่น หอยเสียบเล็บจิก จากชายหาดลงไป ประมาณ 70 เมตรเป็นแหล่งปะการัง กัลปังหา ปะการังตัน ถ้าวัดอากาศดีน้ำจะใสเห็นปะการังเจ็ดสี จากชายหาดลง ลาดขึ้นไปเป็นจุดชมวิวมองออกไปในทะเลเห็นเกาะต่างๆ ด้านหน้าจุดชมวิวเป็นที่ที่ชาวบ้านนิยมมาตกปลา

- บ่อน้ำซ่องขลาด เป็นแหล่งน้ำจืดที่ไหลผ่านมาจากชอกหินจากภูเขาใหญ่ไหลลงสู่ทะเล นางวงน้ำ ขึ้นบริเวณดังกล่าวจะจม เมื่อน้ำลงชาวประมงจะนำเรือเข้าไปเอาน้ำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคในช่วงที่หาปลา และพัก ช่วงหลังกลุ่มชาวบ้านได้เข้าไปก่ออิฐเพื่อทำเป็นแอ่งน้ำรองรับน้ำไว้ใช้

- อ่าวโละกระระ อยู่ด้านทิศตะวันออกเขาใหญ่ เป็นชายหาดแนวยาวประมาณ 400 เมตร มี เทือกเขาสลับซับซ้อนเป็นแนวยาว เหมาะแก่การเล่นน้ำ ตั้งแคมป์ สามารถเที่ยวได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงปลอดมรสุม ลักษณะพิเศษของอ่าว มีพีชน้ำชนิดหนึ่งเป็นไพรุน้ำที่ขึ้นตามแนวหินทับถมกันเป็นเวลาหลายปี

ไฟรน้ำเหล่านี้ ชาวประมงนำมากินได้ คล้ายรังนก มองแล้วคล้ายกับการปูพรมมีความยาว 10 เมตร กว้าง 3 เมตร มีสีเขียวอมเหลือง

- อ่าวหินงาม ติดกับอ่าวตะโล๊ะบินแต่ ลักษณะของอ่าวเป็นหินลักษณะต่างๆ เล็กใหญ่ เรียงรายกันอยู่เป็นหินลื่น สีเขียว สีแดง ด้านบนหินงามเป็นแท่นเหมาะสำหรับนั่งชมวิว มีคลื่นซัดเข้ามาเป็นระลอกสามารถมองเห็นทิวทัศน์ในทะเล เห็นเกาะต่างๆได้ทั้งหมด ช่วงนี้น้ำลดสามารถเดินทะเลไปที่อ่าวตะโล๊ะบินแต่ได้

- อ่าวกำมปู (อ่าวแดหลา) เป็นอ่าวคล้ายรูปเกือบม้า มีความยาวประมาณ 700 เมตร ช่วงฤดูฝนภายในอ่าวมีน้ำตกหล่นผ่านเป็นลำธาร เป็นแหล่งซบหน้า 4 แหล่ง เป็นอ่าวที่สงบ ปราศจากคลื่น สามารถเดินทางได้ตลอดปี ช่วงน้ำลงต่ำสุด จะเห็นปะการังตลอดแนว มีเต่าจะขึ้นมาวางไข่ในอ่าวนี้เป็นประจำ ขึ้นจากชายหาดไปประมาณ 200 เมตร มีเพิงถ้ำยาวประมาณ 20 เมตร กว้าง 5 เมตร จะเห็นซอกของเปลือกหอยนางรมในถ้ำ

- หินตาหินยาย (โต๊ะหีโต๊ะตอ) เมื่อเรือแตกสองคนผิวเมีย ก็ได้เกาะกระดานเรือมาติดอยู่บริเวณคลองราโหงะ(ปัจจุบัน) ในสภาพที่ไม่ได้สวมเสื้อผ้านอนเปลือยกาย ได้พบกับโต๊ะจาใหม่ซึ่งกำลังร่นกุ้งอยู่ โต๊ะจาใหม่เป็นคนที่มึนตะกุกตะกักด้วยสติ ด้วยความที่เห็นสภาพของสองเมียที่ไม่มีเสื้อผ้าใส่ เลยทักขึ้นว่าพวกเจ้าเป็นคนสกปรก หยุดอยู่ตรงนั้นแหละไม่ต้องเข้ามาผั่งนี้ จึงสาปให้คนทั้งสองคนกลายเป็นหินจึงกลายเป็นที่มาของหินตาหินยาย หินยายมีลักษณะคล้ายอวัยวะเพศหญิง และหินตามีลักษณะคล้ายอวัยวะเพศชาย ซึ่งตั้งอยู่ตรงข้ามกันคนละฝั่งคลอง หินเหล่านี้อยู่บริเวณหน้าผาใช้หิน และหินต่างๆ หินพับผ้า หินเขียน หินเภา หินไก่ หินลูกช้าง หินเหล่านี้เกิดจากตำนานเกตราทั้งหมด

แหล่งกล้วยไม้และไม้ประดับ ชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีกล้วยไม้และไม้ประดับ หลากหลายสายพันธุ์ซึ่งมีความสวยงามอยู่คู่กับธรรมชาติอย่างสมดุลและลงตัว ที่พบมากและเป็นที่ยึดกันของชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้แก่ รองเท้านารี เข็มแสด ดอกกล้วยมูสัง กล้วยไม้ป่า หางกระรอก จันผา ข่าหลวง เฟิร์นป่า และอีกมากมาย

สถานที่โบราณบ่อเจ็ดลูก ตามคำเล่าขานตำนานบ่อน้ำเจ็ดลูกมีหลายตำนานอาจเป็นเพราะระยะเวลาในการพบเจอบ่อทั้ง 7 ลูกแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามแต่ละเรื่องเล่าเหล่านั้นล้วนเกี่ยวข้องกับชาวเลที่ต้องการใช้น้ำจืดทั้งสิ้นตำนานแรกที่ได้อ่านก่อนกันมาว่า เมื่อนานมาแล้วมีชาวเลเดินทางมาหาที่ตั้งจนมาพบบ่อน้ำผุดมาจากใต้ดินจำนวน 7 บ่อ บ่อแรกใหญ่สุดเรียกกันว่าบ่อพ่อ ที่เหลือก็เป็นบ่อแม่และบ่อลูกขนาดลดหลั่นกันไป เชื่อกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มีชาวบ้านบนบานศาลกล่าวเพื่อขอพรในสิ่งที่ต้องการ เมื่อได้ตามที่ขอจึงมีการร้องรำทำเพลงหรือนำไก่ขาวมาเชือดเพื่อแก้บน ตำนานที่สองกล่าวไว้ว่าชาวเลต้องการน้ำจึงได้ขุดบ่อน้ำขึ้นมา 1 บ่อ และใช้น้ำในบ่อจนกระทั่งมีลูกหลานน้ำในบ่อเพียงบ่อเดียวไม่สามารถรองรับความต้องการของทุกคนได้ ลูกหลานจึงปรึกษารือจอนมีข้อสรุปว่าแต่ละคนขุดบ่อคนละบ่อ และให้ขุดใกล้ ๆ กับพ่อที่มีอยู่ จาก 1 บ่อ จึงมีถึง 7 บ่อด้วยกัน ตำนานสุดท้ายเล่าขานกันว่าชาวเลเดินทางมาพักแรมที่เกาะแห่งนี้เห็นความอุดมสมบูรณ์จึงตัดสินใจตั้งรกรากที่นี่ และขุดบ่อน้ำเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน ขุดบ่อแรกพบว่าน้ำเค็มใช้ไม่กี่ขุดต่อจนถึงบ่อที่ 7 จึงจะพบน้ำจืดจึงใช้กันเรื่อยมา

2.2 วัฒนธรรมและประเพณี

วิถีชีวิตประชากรชุมชนบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่เป็นไปตามอาชีพที่ประกอบคือประมงพื้นบ้านทางทะเล เช่น อวนปลาทราย จะมีมากในช่วงเดือน พฤษภาคมถึงมิถุนายน ของทุกปี ชาวบ้านออกหาปลาในช่วงน้ำขึ้น 13 ค่ำ ถึงแรม 4 ค่ำ และทำโป๊ะเริ่มเดือนพฤศจิกายน สิ้นสุดที่ปลายเดือนเมษายน ไชหมึก ไชปูม้า ตกปลา ตกปูดำ เลี้ยงปลาในกระชังทำได้ตลอดปี เก็บหอยนางานาชนิดจะมีมากช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคมของทุกปีโดยส่วนใหญ่จะนำเรือไปดำเวลาน้ำใส ชาวบ้านชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่จึงมีความสามารถดูทิศทางลมทะเล ระดับน้ำทะเล เนื่องจากมีผลต่อการจับสัตว์ทะเล อีกทั้งยังสามารถสังเกตบริเวณที่มีสัตว์อาศัยอยู่ ชาวบ้านจะมีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมากเพราะเกิดจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติทุกวัน ถือได้ว่าเป็นความรู้ภายในตัวบุคคล(Tacit Knowledge) และใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้วิธีการสังเกตไปยังลูกหลานโดยการบอกต่อ เชื่อมโยง ชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกนับถือศาสนาอิสลามและประกอบอาชีพประมงทางทะเล ดังนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนจึงอยู่ภายใต้หลักคำสอนของศาสนาอิสลามศาสนาอิสลามและอาชีพ

ชาวประมงทางทะเล ประชากรชุมชนบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามจึงต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือพิธีกรรมที่ต้องทำเป็นประจำ ได้แก่ การละหมาด การแต่งกายมิดชิดของมุสลิมะห์(ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม) การละหมาดยุเมอัย และพิธีกรรมที่เป็นประเพณีสืบทอดของชาวมุสลิม ซึ่งประกอบพิธีกรรมตามช่วงเวลา ได้แก่ การถือศีลอด การเข้าสุนัต เมลิดินนาบี(พิธีรำลึกถึงพระประวัติของพระศาสดา) ฮารีรายอ

3. องค์การชุมชน

3.1 กลุ่มประมงพื้นบ้านบ่อเจ็ดลูก จัดตั้งขึ้นมาเพื่อกำหนด กฎ กติกา และระเบียบข้อปฏิบัติในการทำประมงภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเล ความเป็นมาของกลุ่มประมงพื้นบ้านบ่อเจ็ดลูก ปัจจุบันมีเครื่องมือทุ่นแรงสำหรับทำการประมงมากมายเพื่อจับสัตว์น้ำในทะเลให้ได้จำนวนมากและเพียงพอกับความต้องการใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้เครื่องมือทุ่นแรงในการทำประมงส่งผลให้ปริมาณทรัพยากรทางทะเลเกิดความเสียหายอีกทั้งยังส่งผลให้สัตว์น้ำในทะเลมีปริมาณลดน้อยลงเนื่องจากไม่สามารถขยายพันธุ์แบบธรรมชาติได้ทันต่อความต้องการใช้ประโยชน์ สัตว์น้ำบางชนิดมีแนวโน้มจะสูญพันธุ์ได้หากยังใช้วิธีการจับโดยอาศัยเครื่องมือทุ่นแรง ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำในทะเลจึงจัดตั้งกลุ่มประมงพื้นบ้านขึ้นในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เพื่อกำหนดข้อตกลง กติกา และระเบียบในการทำประมงพื้นบ้านภายใต้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลและปราศจากการใช้เครื่องมือทุ่นแรง ส่งเสริมให้ทำการประมงพื้นบ้านโดยเน้นภูมิปัญญาชาวบ้าน นอกจากสามารถฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนแล้วยังสามารถปรับสมดุลในการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตในทะเลได้อีกทาง

3.2 กลุ่มสตรีบ้านบ่อเจ็ดลูก ปัจจุบันนับได้ว่าบทบาทของสตรีและหน้าที่รับผิดชอบมีมากขึ้นทั้งต่อครอบครัวและต่อสังคม ทำให้สตรีต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่และสภาพการณ์ต่างๆ รวมทั้งแสวงหาความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ ให้กับตนเองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความเป็นมาของกลุ่มสตรีบ้านบ่อเจ็ดลูก ภายใต้วิถีชีวิตการประกอบอาชีพประมงของชาวบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้ชายในครอบครัวส่งผลให้สตรีในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกมีเวลาว่าง ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงจัดตั้งกลุ่มสตรีชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาตนเองของสตรี ให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคม และเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และเพิ่มขีดความสามารถต่อการพัฒนาสังคมของสตรีในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกให้สามารถดำเนินงานในส่วนที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นให้สตรีในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกมีความเข้มแข็ง เป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย รวมถึงเพื่อกระตุ้นให้สตรีเป็นต้นแบบในการพัฒนาตนเองเพื่อขยายผลแก่สตรีกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

3.3 กลุ่มรีสอร์ทชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก การจัดตั้งกลุ่มรีสอร์ทชุมชนมีเป้าหมายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่ต้องการพักผ่อนค้างคืนเพื่อเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวิถีชีวิตประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรกับชาวบ้านในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ความเป็นมาของกลุ่มรีสอร์ทชุมชน เกิดจากมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนต้องการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับคนในชุมชน และเป็นการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก

3.4 กลุ่มเรือหางยาวบ้านบ่อเจ็ดลูก เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับจ้างขนส่งผู้โดยสารที่เป็นชาวบ้านในชุมชนและบริกรนำเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีทางทะเลในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก เรือหางยาวมีขนาด 10 - 20 ศอก และใช้เครื่องรูดลิบล้อในการขับเคลื่อนผ่านใบพัด เรือหางยาวได้รับความนิยมใช้เป็นทั้งเรือหาปลา เรือรับส่งคนโดยสาร และเรือบรรทุกสินค้าผลิตผลทางการเกษตร นอกจากนั้น เรือหางยาวได้กลายเป็น “เรือแข่ง” ที่ได้รับความนิยมตามประเพณีต่าง ๆ อีกด้วย ความเป็นมาของกลุ่มเรือหางยาวบ้านบ่อเจ็ดลูก เกิดจากการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเดินทางมาพักผ่อน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชนและแหล่ง

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่อยู่ในทะเล รวมถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ก็อยู่ในทะเล เพราะประกอบอาชีพประมง นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงจำเป็นต้องนั่งเรือออกไปในทะเล เรือทางยาวมีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการบริการนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงได้จัดตั้งกลุ่มเรือทางยาวเพื่อนำนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนสัมผัสความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและหลากหลายอารยธรรมที่น่าสนใจของชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก อีกทั้งยังต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนอีกทาง

3.5 กลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านบ่อเจ็ดลูก การรักษาสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทุกคน โดยเฉพาะเรื่องการรักษาอาหาร การทานผักเป็นอีกทางเลือกหนึ่งและค่อนข้างได้รับความนิยมสำหรับผู้รักษาสุขภาพ เนื่องจากพืชผักที่นำมาใช้รับประทานกันมากเนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง แต่ค่านิยมในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงามไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงฉีดพ่นในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในพืช ผักนั้นได้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงหันมาทำการปลูกผักปลอดก๊ายจากสารพิษโดยเริ่มจากการจัดตั้งกลุ่มเพื่อร่วมมือหาวิธีการและนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยธรรมชาติหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของชาวบ้านเกษตรกรในชุมชน ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสามารถลดต้นทุนในการปลูกผักแก่เกษตรกรในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกได้ อีกทาง ความเป็นมาของกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านบ่อเจ็ดลูก ชาวบ้านและเกษตรกรในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพโดยส่งเสริมการบริโภคผักปลอดสารพิษเพื่อลดอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในพืชผักแก่คนในชุมชนและนอกชุมชน อีกทั้งยังลดต้นทุนในการปลูกผักของเกษตรกรในชุมชนเนื่องจากปัจจุบันสารเคมีซึ่งมีราคาแพงจึงจัดตั้งกลุ่มผักปลอดสารพิษขึ้นมาเพื่อศึกษาองค์ความรู้ในการทำและใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการปลูกพืชผักของเกษตรกรในชุมชน

4. การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน

4.1 โครงสร้างและหน้าที่ของการดำเนินงานในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก มีการแบ่งโครงสร้างและหน้าที่การดำเนินงานอย่างชัดเจนโดยมีโครงสร้างการทำงานประกอบด้วย ด้านที่พัก ด้านรักษาความปลอดภัย ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ด้านกฎกติกา และด้านแหล่งท่องเที่ยวซึ่งแบ่งออกเป็นแหล่งท่องเที่ยวจากทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาชาวบ้านตำนาน/ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม และวิถีชีวิต แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันโดยตรงในการดำเนินงานภายใต้องค์กรบริหารการท่องเที่ยวบ้านบ่อเจ็ดลูก ขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกดำเนินงานมีกลุ่มจัดการที่พัก กลุ่มเรือทางยาวนำเที่ยว และกลุ่มหัตถกรรม ทำหน้าที่ต้อนรับและจัดการที่พักรวมถึงนำเที่ยวและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนจนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี และสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านในชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก การดำเนินงานทั้งหมดจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลและบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารกลุ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยองค์กรชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก

การบริการนำเที่ยวทางชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกได้มีการรวมสมาชิกที่มีเรือประมงมาจัดให้บริการนำเที่ยวที่ทางกลุ่มได้จัดขึ้นมา และมีการฝึกอบรมให้กับผู้ขับเรือในการให้บริการ และการเป็นมัคคุเทศก์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน มีกฎ และการให้บริการเรือนำเที่ยวบ้านบ่อเจ็ดลูก ดังนี้ 1) ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเรือต้องมีความพร้อมในการให้บริการ คือ มีวิทยุสื่อสาร(มตดำ) สภาพเรือต้องผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการ ต้องผ่านการอบรมในหลักสูตร ดังนี้ 1. การให้ข้อมูล การนั่งเรือ สถานที่ท่องเที่ยว 2. การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ในยามฉุกเฉิน 3. มารยาทการพูดคุย และอื่นๆที่จำเป็นต้องปฏิบัติ 2) มีการจัดลำดับ (คิว) ในการวิ่งเรือของสมาชิกภายใต้เงื่อนไข คือกำหนดจำนวนคนนั่งเรือตามขนาดเรือ กำหนดสถานที่ไปตามขนาดเรือ 3) ก่อนลงเรือต้องมีการให้ข้อมูลการนั่งเรือแก่นักท่องเที่ยว 4) เมื่อ

เสรีจลินต์ต้องมีการประเมินความพึงพอใจประทับใจ ในการให้บริการเรือนำเที่ยว 5) ให้สมาชิกทุกคนยึดถือระเบียบที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

4.2 กติกาในการจัดการการท่องเที่ยว 1. ป่าชายเลน ห้ามนำพรณไม้ทุกชนิดออกจากพื้นที่ ห้ามทำลายป่า 2. เกาะและปะการัง ห้ามทำลายหรือทิ้งสมอแนวปะการัง ห้ามเก็บปะการังและก้อนหินนอกนอกริเวณ 3. ชายหาด ห้ามส่งเสียงดังในยามวิกาล ห้ามแต่งกายล่อแหลม ห้ามทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลบนชายหาด ห้ามจับปลูมบริเวณชายหาด ห้าม ก่อกองไฟก่อนได้รับอนุญาต 4. แหล่งหอย ห้ามใช้เครื่องมือประเภททำลายล้าง ห้ามจับขชาติเล็ก 5. ถ้ำ ห้ามขีดเขียน บนพื้นผนังถ้ำ ห้ามทิ้งขยะบริเวณถ้ำ ห้ามก่อกองไฟในถ้ำ

4.3 กิจกรรมสร้างการเรียนรู้ของคนในชุมชน กลุ่มแกนนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นบ้านบ่อ เจ็ดลูกร่วมมือกันสร้างกิจกรรมสร้างการเรียนรู้และปลูกจิตสำนึกให้แก่คนในชุมชนโดยการพัฒนา ปรับปรุง และทำ ความสะอาดสถานที่ต่างๆ ของชุมชนดังนี้ 1.ร่วมจัดทำป้ายสัญลักษณ์และป้ายสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และดูแล รักษา รวมถึงมีการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด 2. พัฒนาทำความสะอาดและตกแต่งโบราณสถานบ่อเจ็ดลูกปีละ 2 ครั้ง 3. พัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาดทางเข้าปากถ้ำเขาช้าง (ช้างสามเศียร) 4. พัฒนา ปรับปรุง และทำความสะอาด ทางเข้าและภายในถ้ำเขาบ้านอี 5. จุดชมวิวเขาหาดนุ้ย ปรับปรุงทางขึ้นให้สะดวก สร้างจุดถ่ายภาพและรั้วกัน ดูแล รักษาและการซ่อมแซมเมื่อเกิดการชำรุด 6. อ่าวมะขาม 1 ตัดแต่งต้นไม้ในบริเวณชายหาด เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน หรือการเดินเท้า จัดทำ ดูแลรักษาและซ่อมแซมป้ายบอกสถานที่บริเวณอ่าว หรือจุดอื่นๆ เพื่อความปลอดภัยของ ชาวบ้านในชุมชนและผู้มาเยือน จัดทำ ดูแลรักษาและซ่อมแซมท่อน้ำเพื่อผูกเรือในอ่าว 7. ชายหาดกาสิง กำหนดเขตที่ สาธารณะ และร่วมกันดูแลรักษาเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน เก็บขยะ ทำความสะอาดเศษไม้ ส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้บริเวณ ชายหาด 8. ถนนในหมู่บ้าน ร่วมปลูกต้นไม้สองข้างทางเพื่อร่มเงาและขจัดมลพิษโดยธรรมชาติ ร่วมตัดถนนใหม่เพื่อ ความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว 9. ความสะอาดของชุมชน สร้างเตาเผาขยะในหมู่บ้าน จัดหาที่รองรับ ขยะสำหรับครัวเรือน พัฒนาหมู่บ้านเดือนละครั้ง

4.4 อัตราค่าบริการอาหารและที่พัก การบริการที่พัก กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ได้มีการ ดำเนินการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยทางกลุ่มมีการสร้างที่พักในลักษณะที่พักรวม (ริสอร์ท) ของชุมชน บริหารจัดการโดยกลุ่ม สมาชิกถือหุ้น มีการบริการห้องพัสดังนี้ ห้องพักรู้อ ราคา 450 บาท/คืน ห้องพักรวม หลังละ 1,000 บาท/10 คน/1 คืน เต็นท์ ขนาด 2 คน หลังละ 150 บาท/คืน ขนาด 3 คน หลังละ 200 บาท/คืน ขนาด 5 คน หลังละ 300 บาท/คืน (ค่าเช่าเต็นท์ไม่รวมหมอน และผ้าห่ม) การบริการอาหาร กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อ เจ็ดลูก ได้มีการดำเนินการให้บริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีราคาอาหารดังนี้อาหารชุดที่ 1 ราคา 250 บาท/ มื้อ/คน ประกอบด้วย 1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุมปี ปลาแกงป่า ปลาแกงควี้ (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. กุ้งทอดกรอบ หอย ทอด ปลาทรายทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปูต้ม ปูผัดผงกระหรี่ ปูผัดสมุนไพร (เลือกได้ 1 อย่าง) 4. หมึกผัดตำ หมึก ผัดฉ่า หมึกสามรส (เลือกได้ 1 อย่าง) 5. ผัดผักกับกุ้ง ยำหอย (เลือกได้ 1 อย่าง) 6. แกงเลียง แกงต้มจืด (เลือกได้ 1 อย่าง) 7. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 8. ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 2 ราคา 200 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย 1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุมปี ปลาแกงป่า ปลาแกงควี้ (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. กุ้งทอดกรอบ หอยทอด ปลาทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปูต้ม ปูผัดผงกระหรี่ ปูผัดสมุนไพร (เลือกได้ 1 อย่าง) 4. หมึกผัดตำ หมึกผัดฉ่า หมึกสามรส (เลือกได้ 1 อย่าง) 5. ผัดผักกับกุ้ง ยำหอย ยำกุ้งมะม่วงสด (เลือกได้ 1 อย่าง) 6. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 7. ผลไม้ตาม ฤดูกาล อาหารชุดที่ 3 ราคา 180 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย

1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุมปี ปลาแกงป่า ปลาแกงควี้ (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. กุ้งทอดกรอบ หอยทอด ปลาทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปูต้ม ปูผัดผงกระหรี่ ปูผัดสมุนไพร (เลือกได้ 1 อย่าง) 4. หมึกผัดตำ หมึกผัดฉ่า หมึกสามรส (เลือกได้ 1 อย่าง) 5. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 6. ผลไม้ตามฤดูกาล อาหารชุดที่ 4 ราคา 150 บาท/มื้อ/คน ประกอบด้วย 1. ปลาแกงส้ม ปลาแกงตุมปี ปลาแกงป่า ปลาแกงควี้ ปลาแกงกะทิ หอยทอด ปลาทรายทอด (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. ปูต้ม หมึกผัดตำ (เลือกได้ 1 อย่าง) 3. ปลาทอด 4. น้ำพริกกะปิและผักปลอดสารพิษ 5. ผลไม้ตามฤดูกาล

อาหารเช้า 60 บาท/มื้อ/คน 1. ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยำ ขนมจีน (เลือกได้ 2 อย่าง) 2. ขนมพื้นบ้าน 3. โอวัลติน/กาแฟ
อาหารเช้า 40 บาท/มื้อ/คน 1. ข้าวผัด หมี่ผัด ข้าวยำ ขนมจีน (เลือกได้ 1 อย่าง) 2. ขนมพื้นบ้าน 3. โอวัลติน/กาแฟ
อาหารว่าง 30 บาท/มื้อ/คน 1. ขนมพื้นบ้าน 2. โอวัลติน/กาแฟ

5. การเรียนรู้

เรียนรู้การจับหอยที่แหล่งหอยตั้งอยู่ระหว่างหมู่ที่ 1 ตำบลปากน้ำอำเภอละงูและหมู่ที่ 5 ตำบลกำแพง ซึ่งชาวบ้านในชุมชนเรียกว่า หอยปะ มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ พื้นที่เป็นดินทรายสลับโคลน เวล่าน้ำแห้งเต็มที่จะเป็นแหล่งหากินของชาวบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง สำหรับการเดินทางจากท่าเรือบ่อเจ็ดลูกมาประมาณ 25 นาที ซึ่งจะมีจำนวนหอยมากมายหลายอย่าง เช่น หอยปะ หอยแครง หอยเสียบ หอยรอก หอยก้าม และหอยหอยท้ายเกาะ

ตกปลาที่แหล่งตกปลาชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก การตกปลาเป็นที่นิยมของชาวบ้านในชุมชนมากพอสมควร และเมื่อนักท่องเที่ยวมาก็เป็นตัวที่ชูโรงได้เยี่ยมเช่นกัน ชาวบ้านมีดอหมันหมายถึงพื้นที่ที่ชาวบ้านไปและรู้ว่า ณ ที่ตรงนั้นมีปลาอะไรชุกชุม ทีมวิจัยได้สัมภาษณ์ชาวบ้านมา มีข้อมูล ดังนี้ว่าเมตตาเดินทางจากหัวสะพานบ่อเจ็ดลูกประมาณ 10 นาที ช่วงเวลาการตกปลาดั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม ปลาที่ได้ คือ ปลาจวดเทียน ปลาทราย ฯลฯ

ป่าชายเลนชุมชน จากปากคลองบ่อเจ็ดลูกถึงป่าชายเลนชุมชน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที จากป่าชายเลนชุมชนถึงคลองท่าเค็ดประมาณ 1 ชั่วโมงไปจนถึงด้านในป่าเป็นพื้นที่ป่าชุมชน 400 ไร่ มีความหลากหลายของ

พันธุ์ไม้มีพันธุ์ไม้แซม ไม้โกงกางใบใหญ่ ไม้โกงกางใบเล็ก ไม้ตะบูน ไม้ถั่ว (ไม้ลังกาไต) ไม้มูตา (ไม้ตุ้ม) ฯลฯ มีทั้งสัตว์น้ำ และสัตว์บก ประกอบไปด้วย ปูเปี้ยว ปูดำ ลิง ค่าง นกฟังกา สัตว์ที่นำมาเป็นอาหารของชาวบ้าน เช่น หอยตาแดง (จวบแจง) หอยเข็ม หอยแครงมัน หอยลอกัน หอยลิโง (สันขวาน) นักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือชมป่าชายเลนและเก็บหอยนำมาประกอบอาหารได้ แต่ต้องตระหนักถึงการอนุรักษ์ ดูแลรักษาป่า ทางชุมชนได้จัดกิจกรรมปลูกป่าในวันสำคัญปีละ 2 ครั้ง มีป้ายบอกแนวเขตอนุรักษ์ตลอดแนว และมีการนำเสนอโครงการทำสะพานเดินเท้า (วอร์คเว) กับสถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 37 เป็นแผนของหน่วยงานที่จะจัดทำในอนาคต เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวชนในชุมชนและนอกชุมชนได้ศึกษาระบบนิเวศในป่าชายเลน และสามารถชมปู หลากสีได้ในป่าชายเลน มีปูก้ามตบ ปูก้ามใหญ่ ปูก้ามมือ ปูแสม ลิงแสม ฯลฯ

โบราณสถานบ่อเจ็ดลูก ปัจจุบันเนื้อที่ 2 ไร่ ได้บูรณะ ซ่อมแซมบางส่วน สร้างศาลาโดยงบประมาณจากศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดสตูล และจัดทำป้ายโบราณสถาน ปลูกมะพร้าวสองยอด

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีดังต่อไปนี้

- เขาช้าง หรือเขาขี้มัน (ขมมัน) เป็นสัญลักษณ์ของบ้านบ่อเจ็ดลูก อยู่ตรงทางเข้าบ้านบ่อเจ็ดลูก ลักษณะคล้ายกับช้างกำลังหมอบเมื่อมองออกจากบ้านบ่อเจ็ดลูก

- ถ้ำลอดเสื่อสิ้นลาย และถ้ำฤๅษี ปี พ.ศ. 2506 มีชายคนหนึ่งชื่ออุทัย สุวรรณฤกษ์ เป็นคนจังหวัดพัทลุง ได้เดินทางลงไปยังเกาะอาดัง เพื่อไปรูดง และอาศัยอยู่บนเกาะอาดังเป็นเวลานาน

- ถ้ำทอง ถ้ำแห่งนี้อยู่ด้านหลังโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูก

- หาดกะลิง เมื่อก่อนหาดนี้จะเกิดลมหมุนตลอด ชาวบ้านเรียกหาดนี้ว่าหาดลมหมุน ต่อมาเรียกกันว่า กะลิง (ลูกช้าง)

- หาดนุ้ยและเขาหาดนุ้ย อยู่ติดกับหาดนุ้ยมีทางขึ้นที่ปากน้ำรีสอร์ท เป็นจุดชมวิวมองทิวทัศน์รอบๆทั้งในทะเล และหมู่บ้าน

- ผาใช้หนี้

- ปราสาทหินพันยอด อยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือเกาะเขาใหญ่ มีหินสลัษับซ้อนกันคล้ายยอดปราสาทเป็นยอดมากมาย

- เกาะเขาใหญ่เป็นเกาะที่ใกล้กับชายฝั่ง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที ที่สำคัญเป็นที่หลบมรสุมของชาวประมงยามที่ออกทะเล เป็นแหล่งทำมาหากิน แหล่งตกปลาและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่พิเศษในบริเวณอ่าวสามารถมาเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ภายในเกาะเขาใหญ่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งด้วยกัน คือ อ่าวมะขาม 1 บ่อน้ำช่องฉลาด อ่าวโละกระระ อ่าวหินงาม อ่าวตะโล๊ะบินแต อ่าวกำมปู (อ่าวแตหลา) หินตาหินยาย (โต๊ะหินโต๊ะดอ)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น 1. การจับปลา เนื่องจากชาวบ้านบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่มีอาชีพประมง เมื่อออกทะเลจับปลา ชาวประมงมักดูทิศทางลม ระดับน้ำในท้องทะเล ซึ่งในแต่ละวันไม่เหมือนกัน น้ำจะเดินเปลี่ยนทิศทางไปทุก ๆ 10 นาที ในการวางอวนแต่ละครั้งชาวประมงจะต้องรู้ลักษณะการเดินของน้ำ ซึ่งทำให้ฝูงของปลาเปลี่ยนไป การวางอวนต้องวางแบบขวางน้ำจึงจะได้ปลาเป็นลักษณะของธรรมชาติ และต้องรู้แหล่งอาศัยของปลาแต่ละชนิดปลามักจะอยู่ที่ตอนทราย ถ้าเป็นกุ้งมักอาศัยดินที่เป็นโคลน ชาวบ้านมักจะจำลักษณะที่อยู่ของปลา และบอกต่อกันไปสู่ลูกหลานซึ่งเป็นวิธีการหาปลาของคนสมัยก่อนที่ใช้กันมา แต่ถ้านับในปัจจุบันการจับ

ปลาในเชิงพาณิชย์มักใช้ดาวเทียมค้นหาที่อยู่ของฝูงปลา และสามารถจับได้ง่าย 2. นวดแผนโบราณ ผู้มีความรู้ในด้านนี้มีอยู่ 2 คน คือ นายถวิล หมั่นดี และนายรอดเจด ขุนพลทั้งสองเป็นคนพิการทางสายตา ได้ผ่านการอบรมจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสตูล ใช้เวลา 3 เดือน เป็นหลักสูตรจากสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย จุดประสงค์ในการนวด คือ เพื่อคลายเครียด คลายเส้น รักษาอัมพฤกษ์รักษาโรคเมื่อย การนวดฝ่าเท้า นวดขา และนวดทั้งร่างกายเพื่อให้เส้นตื่นตัว ค่าบริการต่อครั้ง 100 บาทใช้เวลา 1 ชั่วโมงกับ 45 นาที 3. หัตถกรรมพื้นบ้าน ประกอบด้วยการเย็บจาก เอาใบจากมาเย็บเพื่อนำไปมุงหลังคา ผู้ที่เย็บจากเพื่อขายเป็นประจำ คือ นางมาหวัน วิจิตร นางย่าอ๊ะ หวังสบู นางมะ หวังสบูจากมีขนาดของตับความยาว 2 คอก กับ 1 ก้า ใช้ใบจากจำนวน 100 ใบ การเย็บจากแต่ละครั้ง 2 ใบ หรือ 1 คู่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเย็บหวายความยาวประมาณ 3 คอกไม้ไผ่ผ่าซีก ความยาวประมาณ 2 คอก และใบจากขายราคาตับละ 4 บาท ทำตุตง หรืออบ จากใบจาก เสวียนหม้อ จากก้านจาก ก้าเปดหรือที่สำหรับใส่ยาเส้นเสื่อ กระจงใส่ของ ดอกไม้ แจกัน จากใบเตย และการทำเรือหัวโทงจากเศษไม้

ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูกจึงมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติทางทะเล ปัจจุบันได้มีการประกาศเป็นอุทยานธรณีโลก จังหวัดสตูล ส่งผลให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้รายได้กระจายอยู่ในชุมชนร่วม 10 ล้านบาท เมื่อการท่องเที่ยวได้รับความนิยมมากขึ้นดังนั้นผลกระทบที่ตามมาอย่างมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพครั้งนี้ต้องการจะนำข้อมูลเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับการกำหนดนโยบายในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนฐานรากได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง และมีผลกระทบเชิงสุขภาพเชิงลบน้อยที่สุด

1.2 เพื่อจัดทำรายละเอียดความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน

สรุปแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ

ยุทธศาสตร์ระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการการท่องเที่ยวโดยสังเคราะห์มาจาก แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจชาติ ฉบับ 12 แผนพัฒนายุทธศาสตร์ CBT 59-63 อพท. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2560-2564) และแผนพัฒนาแห่งชาติ 20 ปี ล้วนแล้วแต่มุ่งเน้นการดำเนินงานในมิติสังคมและมิติเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความมั่นคงและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของชาวบ้านในชุมชนโดยการเสริมศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางการเงินฐานราก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชนและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการผลิตและบริการโดยเฉพาะการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการ

1. เสริมสร้างคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานความพอเพียงและความรู้
  2. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบการเป็นแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่างๆ
  3. พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว
  4. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายประชารัฐที่มีเอกภาพ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
  5. พัฒนาตัวชี้วัดความสุขระหว่างนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน
- ทั้งนี้แต่ละขั้นตอนการพัฒนามุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของโลกโดยเติบโตอย่างมีคุณภาพ และสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้ให้กับชุมชนฐานราก พร้อมทั้งเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทยและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แผนงาน/โครงการ CBT โซนอันดามัน

แผนยุทธศาสตร์ CBT อันดามัน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนอันดามัน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาศักยภาพชุมชนในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนอันดามัน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเชิงบูรณาการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนอันดามัน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสินค้าและบริการของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนอันดามัน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติในประเด็นการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนทั้งในมิติสังคมและมิติเศรษฐกิจ ให้สามารถขับเคลื่อนพร้อมกันได้

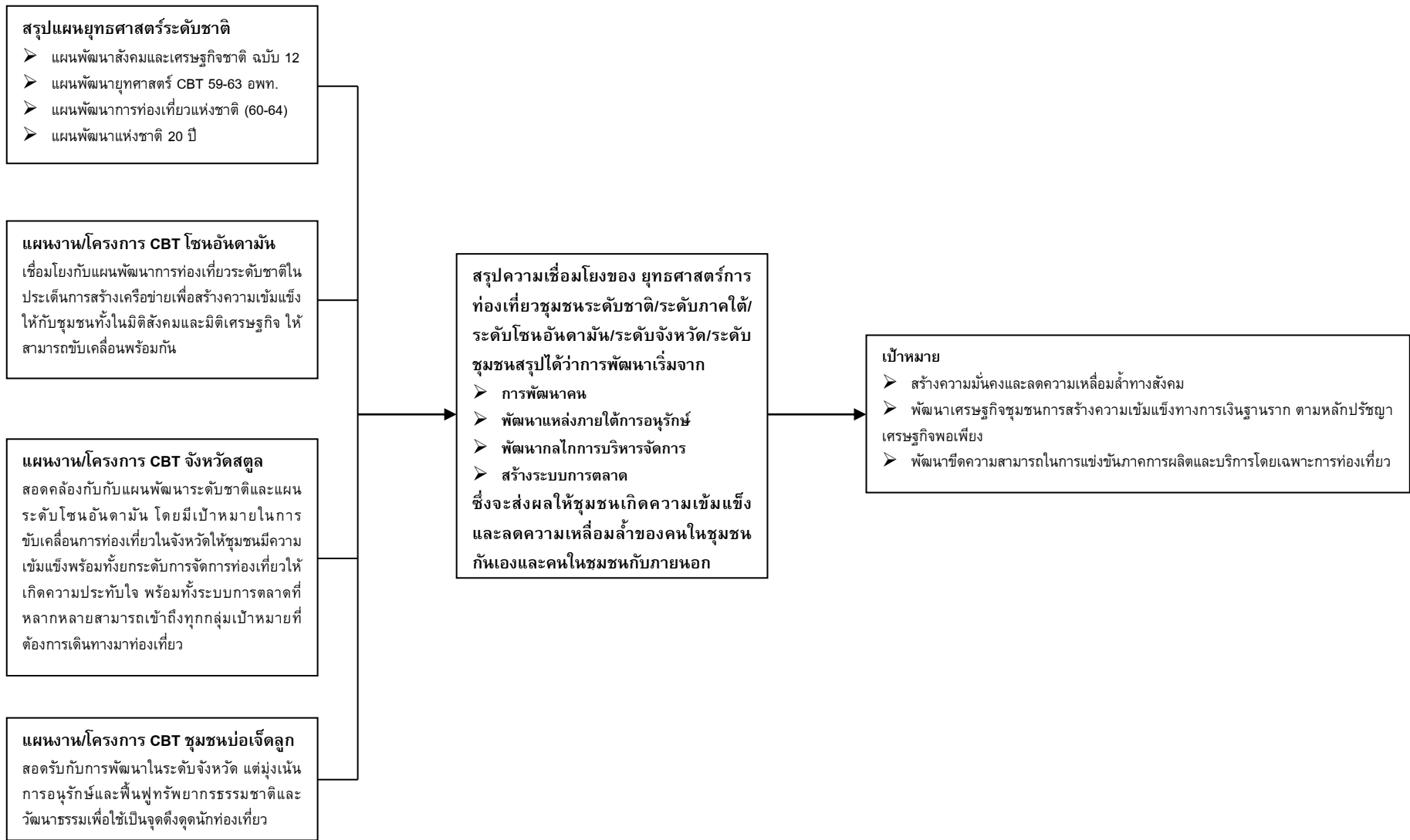
แผนงาน/โครงการ CBT จังหวัดสตูล

แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสตูล ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความเข้มแข็งองค์กรและการบริหารจัดการเครือข่ายให้ได้ประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับและพัฒนาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้คงสภาพสอดคล้องเหมาะสมภายใต้บริบทของชุมชน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับและพัฒนาในด้านบริการที่สร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 4 การทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนให้หลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับกับแผนพัฒนาระดับชาติและแผนระดับโซนอันดามัน โดยมีเป้าหมายในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในจังหวัดให้ชุมชนมีความเข้มแข็งพร้อมทั้งยกระดับการจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ พร้อมทั้งระบบการตลาดที่หลากหลายสามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว

แผนงาน/โครงการ CBT ชุมชนบ่อเจ็ดลูก

แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน / สิ่งอำนวยความสะดวก ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการให้บริการและความปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ทั้งที่แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูกนั้นสอดคล้องกับการพัฒนาในระดับจังหวัด แต่มุ่งเน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว

จากการความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชนสรุปได้ว่า การพัฒนาเริ่มจากการพัฒนาคน พัฒนาแหล่งภายใต้การอนุรักษ์ พัฒนากลไกการบริหารจัดการ และสร้างระบบการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชนกันเองและคนในชุมชนกับภายนอกได้

ภาพแสดงความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโชนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน

1.3 เพื่อคาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้นจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนทั้งระดับชาติ ระดับภาค ระดับโซนอันดามัน ระดับจังหวัด และระดับชุมชน

โครงการที่เกี่ยวกับ CBT (บ่อเจ็ดลูก)	ผลการดำเนินงาน
โครงการพัฒนาบุคลากรมาตรฐานสากลเพื่อการท่องเที่ยวกิจกรรมพัฒนาและเสริมหลักสูตรเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมุ่งเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างเอกลักษณ์และสร้างการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ประจำปี ๒๕๖๑	สมาชิกในชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้รับความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จาก ผัก ผลไม้ และอาหารทะเล ที่เป็นผลผลิตของชุมชน เพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การทำปลาแผ่น ปลาแดดเดียว น้ำพริกนรกปลา ปลาแซบ ก้างปลาทรงเครื่อง ข้าวเกรียบฟักทอง ข้าวเกรียบกุ้ง กล้วยแซบ มันโถฟักทอง เป็ยกปูนฟักทอง เค้กกล้วย เค้กฟักทอง มะพร้าวแก้ว
โครงการพัฒนาบุคลากรมาตรฐานสากลเพื่อการท่องเที่ยวกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายรักษาความปลอดภัยและการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวประจำถิ่น (กิจกรรมย่อยจัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑	สมาชิกในชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้รับความรู้และร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว กรณีเกิดเหตุในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน
โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (กรมการท่องเที่ยว)	สมาชิกในชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้รับความรู้ด้านการบริหารจัดการโฮมสเตย์ไทย และมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย การทำการตลาดการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อยกระดับการให้บริการและเข้าสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน
โครงการสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของสำนักงานการท่องเที่ยวกีฬาจังหวัดสตูล กิจกรรมตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน	สมาชิกในชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้รับการประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเกณฑ์ขององค์การพื้นที่พิเศษ (อพท.) กำหนดเพื่อเป็นการยกระดับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว
โครงการสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว	สมาชิกในชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้รับความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการตลาดการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น การใช้เฟสบุ๊ค ไลน์ การนำเข้าข้อมูลของชุมชนเข้าแอปพริเคชั่นของสตูล เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และทำการตลาด

1.4 เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาค/ระดับโซน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน และผลการคาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้นที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

จากการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกสามารถวิเคราะห์ผลกระทบต่อชุมชนด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดังต่อไปนี้ ด้านสังคมมีผลกระทบต่อศักยภาพคนในชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้นและสร้างการเรียนรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่กลับทำให้ความเข้มแข็งชุมชนลดน้อยลง ด้านเศรษฐกิจสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชนผ่านการบริการท่องเที่ยวและของฝากของที่ระลึก อีกทั้งมีระบบการตลาด Matching Market ส่วนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผลกระทบต่อระบบการจัดการขยะบนแหล่งท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ ในทางกลับกันป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งยังสามารถเรียนรู้ธรรมชาติวิทยา จากผลกระทบดังกล่าวจึงสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อคนและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรายละเอียดตามตารางข้างล่าง

ตารางสรุปปัจจัยจากการจัดการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็น	ลักษณะผลกระทบ	กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบ	ระดับผลกระทบ
ด้านสังคม			
1. ศักยภาพคนในชุมชนด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากยิ่งขึ้น	มีการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาซึ่งกันและกันส่งผลมีทักษะในการจัดการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ดังนั้นชาวบ้านในชุมชนที่ดำเนินการท่องเที่ยวจึงมีระบบคิดเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ	ชาวบ้าน	3= มาก
2. สร้างการเรียนรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว	การจัดกิจกรรมจะให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูวัฒนธรรมเพื่อการสร้างการเรียนรู้และประสบการณ์ให้กับคนในชุมชนกันเองและผู้มาเยือน	ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	2= ปานกลาง เวลาในการเดินทางมาเที่ยวและทำกิจกรรมไม่มาก
3. ความเข้มแข็งชุมชนลดน้อยลง	เมื่อทุกคนในชุมชนมีความรู้และทักษะเพิ่มมากขึ้นแล้วนำมาแสวงหาผลประโยชน์ส่งผลให้ <u>การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภาพรวมลดน้อยลง</u> ส่งผลโดยตรงในด้านการพัฒนา	ชาวบ้าน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	3= มาก
ด้านเศรษฐกิจ			
1. รายได้เสริม	มีรายได้เสริมมากกว่ารายได้หลัก กระจายรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม	ชาวบ้าน นักธุรกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● รายได้ภายในกลุ่ม ● รายได้ของคนในชุมชน ● รายได้ธุรกิจ
2. ของฝากของที่ระลึก	ไม่มีของฝากภายใต้อัตลักษณ์ชุมชน		
3. ระบบการตลาด Matching Market	ระบบมีการจัดการตลาดร่วมกับบริษัทนำเที่ยวภายนอก		
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
1. ระบบการจัดการขยะบนแหล่งท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ	ขยะในพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเลเพิ่มมากขึ้นจากการนำอาหารไปรับประทานในเกาะบริเวณน่านน้ำในชุมชน	ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	ปานกลาง
2. ป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	การท่องเที่ยวสร้างภาคีภาคีในการใช้ทรัพยากรป่าชายเลนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้ป่าชายเลนได้รับการอนุรักษ์และมีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว	มาก
3. แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ	ชุมชนค้นพบซากทะเลดึกดำบรรพ์ ส่งผลให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สนใจในเรื่องธรณีวิทยาและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนจำนวนมาก	ชาวบ้าน นักท่องเที่ยว	มาก

ตารางสรุปปัจจัยจากการจัดการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน

ปัจจัย	รายละเอียดปัจจัยย่อย	รายละเอียด
<p>1.คน</p> <p>การประเมิ น แยก ระหว่ าง นักท่องเที่ยว เฉพาะ และ นักท่องเที่ยวทั่วไป ตามเส้นทางท่องเที่ยว</p>	<p>ความรู้</p>	<p>กิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างการเรียนรู้ทั้งคนในชุมชนและผู้มาเยือน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ○ มีการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาซึ่งกันและกันส่งผลให้วัฒนธรรมได้รับการฟื้นฟู ○ มีทักษะในการจัดการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ○ มีการจัดระบบคิดเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ● คนภายนอกชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ○ ได้รับการเรียนรู้และประสบการณ์จากการร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ○ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปได้รับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการปรับตัวระหว่าง การท่องเที่ยว และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเดินทางในครั้งถัดไป ● ภาครัฐและเอกชน <ul style="list-style-type: none"> ○ การดำเนินงานในส่วนการพัฒนาและธุรกิจส่งผลให้ภาครัฐและเอกชนมีเข้าใจอัตลักษณ์ชุมชนมากยิ่งขึ้น
	<p>พฤติกรรม</p>	<p>พฤติกรรมคนในชุมชนและผู้มาเยือน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ○ มีการปรับพฤติกรรมในการต้อนรับเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวภายใต้วิถีชีวิตดีขึ้น ○ เกิดความเห็นแก่ตัวและมองเรื่องผลประโยชน์มากกว่าความสัมพันธที่ดีภายในชุมชน ● นักท่องเที่ยว <ul style="list-style-type: none"> ○ กลุ่มเฉพาะ (Need market) ให้ความสนใจและลึกซึ้งกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน ○ กลุ่มทั่วไป (Mass Tourist) ต้องการความสะดวกสบายในด้านบริการ เช่น ห้องพักร้านอาหาร เป็นต้น ซึ่งไม่ได้ อยู่ภายใต้วิถีชีวิตของชุมชน ● หน่วยงานภาครัฐและเอกชน <ul style="list-style-type: none"> ○ นักธุรกิจแสวงหาผลประโยชน์
	<p>ความเชื่อ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ชาวบ้านมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น ● บ่อเจ็ดลูก ● หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
	<p>กลุ่มวัย</p>	<p>การดำเนินงานมีหลายกลุ่มและหลากหลายวัย ซึ่งมีหน้าที่แตกต่างกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ○ กลุ่มผู้สูงอายุ ทำหน้าที่เป็นวิทยากรภูมิปัญญา ○ กลุ่มผู้ใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้นำและให้คำปรึกษา

ปัจจัย	รายละเอียดปัจจัยย่อย	รายละเอียด
		<ul style="list-style-type: none"> ○ กลุ่มเยาวชนทำหน้าที่เป็นผู้นำเที่ยวและพัฒนาแหล่ง ● นักท่องเที่ยวเข้ามาสร้างความรับผิดชอบต่อชุมชน (CSR) ● หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
2. สภาพแวดล้อม	สิ่งแวดล้อม	ชายทะเล อุทยานธรณีโลก
	วิถีชีวิต	ประมงพื้นบ้านและเกษตรกร
	การเมืองท้องถิ่น	ผู้ใหญ่บ้าน
	กฎกติกา ข้อตกลงร่วมของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ห้ามแต่งตัวไม่สุภาพ ● ห้ามนำสุราของมณเมา ● ห้ามใช้ไฟม ● ห้ามนำพันธ์ออกจากชุมชน ● ห้ามบุคคลเข้ามาในยามวิกาลก่อนได้รับอนุญาต ● ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้าพักในรีสอร์ท
	เศรษฐกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การท่องเที่ยว 2. ประมงพื้นบ้าน 3. เกษตร
	ประเพณี วัฒนธรรม	ภายใต้หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
	การสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. Social Media 2. แสดงนิทรรศการ 3. ออกบูธงานท่องเที่ยวโดยชุมชน
	เศรษฐกิจการจ้างงาน รายได้	มีการกระจายรายได้ในกลุ่มอาหาร เรือ นำเที่ยว ที่พัก เป็นหลัก รายได้ทางอ้อม การนำปราชญ์เข้ามาสร้างฐานการเรียนรู้ในชุมชน

2. กำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน (Scoping)

2.1 กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา พื้นที่ ระยะเวลา และจัดทำตัวชี้วัด เครื่องมือในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก

จากการดำเนินการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบเชิงสุขภาพจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา ของชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นการประเมินผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของคนในชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล โดยเก็บในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 3 มิติที่มีความสำคัญและซึ่งได้รับการยืนยันจากผู้ดำเนินงานการท่องเที่ยวในพื้นที่บ่อเจ็ดลูก มีรายละเอียดแต่ละมิติดังต่อไปนี้

1. มิติทางสังคม เป็นการประเมินผลกระทบความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อในหลักคำสอนศาสนาอิสลามของชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวในชุมชนบ่อเจ็ดลูก อีกทั้งยังเป็นการประเมินการดำเนินการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในทุกกลุ่มวัย รวมถึงการเคารพในกฎ กติกา ข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว

2. มิติทางสิ่งแวดล้อม เป็นการประเมินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นทางธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นในประเด็นระบบการจัดการขยะบนแหล่งท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน และการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาให้คงสภาพเดิมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. มิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน เป็นการประเมินผลภาวะการจ้างงานและการสร้างรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากตัวชี้วัดในมิติข้างต้นสามารถแยกประเด็นในการประเมินผลกระทบสุขภาพจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล โดยมีเกณฑ์การวัดออกเป็น 6 ระดับโดยมีแนวคิดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (Rating Scale) ดังต่อไปนี้

ระดับ 6 หมายถึง ผลกระทบมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง ผลกระทบมาก

ระดับ 4 หมายถึง ผลกระทบค่อนข้างมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผลกระทบน้อย

ระดับ 2 หมายถึง ผลกระทบน้อยมาก

ระดับ 1 หมายถึง ผลกระทบน้อยมากที่สุด

โดยมีการกำหนดค่าเฉลี่ยได้ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 5.51-6.00 หมายถึง มีผลกระทบมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.50 หมายถึง มีผลกระทบมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีผลกระทบค่อนข้างมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีผลกระทบค่อนข้างน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีผลกระทบน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีผลกระทบน้อยที่สุด

2.2 รายละเอียดตัวชี้วัด และเครื่องมือ ในการประเมินทั้งเครื่องมือเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวชี้วัดประกอบด้วยมิติทางกาย จำนวน 8 ข้อ มิติทางใจ จำนวน 6 ข้อ มิติทางสังคม จำนวน 11 ข้อ มิติทางสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ มิติทางปัญญา จำนวน 7 ข้อ และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน จำนวน 6 ข้อ

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ		ระดับผลกระทบ					
ปัจจัยหลัก	ปัจจัยย่อย	6	5	4	3	2	1
1. มิติทางสังคม	1.1 การดำเนินการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น						
	ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว						
	การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนใช้หลักคำสอนศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการจัดการ						
	การท่องเที่ยวชุมชนทำให้เกิดการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน						
	การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก						
	ชาวบ้านในชุมชนมีเครือข่ายภายนอกเพิ่มมากขึ้น						
	ชุมชนมีภาพลักษณ์เชิงบวกมากขึ้น จากในอดีตภาพลักษณ์ชุมชนเป็นเชิงลบ						
	ชาวบ้านในชุมชนเคารพในกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน						
	ชาวบ้านมีความรักและหวงแหนทรัพยากรชุมชนมากยิ่งขึ้น						
	เปิดโอกาสให้เข้าร่วมดำเนินงานให้ผู้สูงอายุหรือคนพิการ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี						
	เยาวชนมีแนวความคิดในการพัฒนาตนเองดีขึ้น เช่น ศึกษาต่อมากขึ้น กลับมาเรียนนอกระบบมากขึ้น						
	เยาวชนในชุมชนมีจิตสำนึกรักษ์บ้านเกิด มีการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมมากขึ้น						
	การท่องเที่ยวสามารถสร้างงานให้เยาวชนส่งผลให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์						
	การดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้ยาเสพติดในชุมชนลดน้อยลง						
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา							
นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์							

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ		ระดับผลกระทบ					
ปัจจัยย่อย	ปัจจัยย่อย	6	5	4	3	2	1
2. มิติทางสิ่งแวดล้อม	การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะบนแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (ปราสาทหินพันยอด อ่าวโตะบ๊ะ)						
	การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะบนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (บ่อเจ็ดลูก สถานการณ์การเรียนรู้การทำเสื้อเตยปาหนัน สถานการณ์การเรียนรู้การทำหมวกตุ๋ง)						
	การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะในชุมชน (รีสอร์ตชุมชนบ่อเจ็ดลูก บ้านเรือน สถานที่สาธารณะในชุมชน ถนนหนทาง)						
	การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าชายเลน ปะการัง ชายหาด พรรณไม้ และซากสัตว์ดึกดำบรรพ์						
	การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาให้คงสภาพเดิม						
	ชุมชนใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
	การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น						
	การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาภายใต้ความสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน						
	การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง						
	นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว						
	นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการรักษาซากดึกดำบรรพ์ให้คงสภาพผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว						
	การประกาศอุทยานธรณีโลกส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว						
	การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม						
	เยาวชนเข้าใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
เยาวชนเกิดการหวงแหนสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยเฉพาะซากดึกดำบรรพ์มากยิ่งขึ้น							

ปัจจัยกำหนดสุขภาพ		ระดับผลกระทบ					
ปัจจัยย่อย	ปัจจัยย่อย	6	5	4	3	2	1
3. มิติทางเศรษฐกิจ พื้นฐาน	ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว						
	ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากกว่ารายได้หลัก						
	การจ้างงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้น						
	มีการกระจายรายได้ทั่วทุกกลุ่มในชุมชน เยาวชน คนสูงอายุ						
	ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น						
	ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น						
	ชาวบ้านมีพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายเงินเปลี่ยนไป พุ่มเฟิยขึ้น						
	ลดอัตราการออกไปขายแรงงานนอกชุมชน						
	ชาวบ้านสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาชีพหลักของตนเองโดยเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
	เยาวชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายส่วนตัว						
	เยาวชนได้รับโอกาสจากการศึกษาในระดับสูงขึ้น						
	เยาวชนกลับมาทำงานในชุมชนมากยิ่งขึ้น						

แบบสัมภาษณ์ผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน

บ้านบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล

แบบสัมภาษณ์ผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน บ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูลฉบับนี้ใช้เพื่อจัดเก็บข้อมูลผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน บ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ แกนนำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกตง ผู้ประกอบการนำเที่ยวหรือตัวแทน นักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่หรือตัวแทนหน่วยงานภาครัฐซึ่ง พร้อมทั้งนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

ดังนั้นผลการให้ข้อมูลของท่านจึงมีคุณค่าต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์จะช่วยให้งานวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบคำถามด้วยความเป็นจริงและผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้อั้เป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อสรุปผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ผลกระทบทางสุขภาพเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล อยู่ภายใต้การออกแบบสอบถามเกิดการการสังเคราะห์การดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนกรอปกับแนวคิดทฤษฎีการประเมินผลกระทบเชิงสุขภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ จากการดำเนินการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์แผนงาน โครงการ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบเชิงสุขภาพจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา ของชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นการประเมินผลต่อการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของคนในชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล โดยเก็บในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 3 มิติที่มีความสำคัญและซึ่งได้รับการยืนยันจากผู้ดำเนินงานการท่องเที่ยวในพื้นที่บ่อเจ็ดลูก มีรายละเอียดแต่ละมิติดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีผลกระทบต่อความเข้มแข็งของชุมชนหรือไม่อย่างไร.....

.....

.....

.....

2. การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการนำเอาหลักคำสอนศาสนาอิสลามของชาวบ้านเป็นแนวทางในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชนอย่างไร.....

.....

.....

.....

3. ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมทุกกลุ่มวัย รวมถึงการเคารพในกฎ กติกา ข้อตกลงร่วมกันหรือไม่อย่างไร.....

.....

.....

.....

4. นักท่องเที่ยวในชุมชนบ่อเจ็ดลูกสร้างผลกระทบต่ออย่างไรกับชุมชนบ้าง .....

.....

.....

.....

5. การจัดการท่องเที่ยวมีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นทางธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นในประเด็นใดบ้าง .....

.....

.....

.....

6. ชุมชนมีระบบการจัดการขยะบนแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร.....

.....

.....

.....

7. มีการระบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลน และการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาให้คงสภาพเดิมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างไร.....

.....

.....

.....

8. การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีผลต่อเศรษฐกิจพื้นฐานของชุมชนอย่างไร.....

.....
.....
.....

9. ชาวบ้านในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นหรือไม่อย่างไร.....

.....
.....
.....

10. การประกาศอุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูลส่งผลอย่างไรกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน.....

.....
.....
.....

11. การดำเนินงานท่องเที่ยวโดยชุมชนมีผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อสุขภาพอย่างไร.....

.....
.....
.....

12. แนวทางการแก้ไขปัญหาจากผลกระทบเชิงลบที่มีต่อสุขภาพเป็นอย่างไร.....

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

คณะผู้จัดทำ

ผู้บันทึก (ชื่อ/สกุล)..... โทรศัพท์..... Email:

.....
.....

วัน/เดือน/ปี (การบันทึกข้อมูล).....

3. ประเมิน (Appraisal)

3.1 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนโชนอันตามัน ตามแนวทางตัวชี้วัด และเครื่องมือ ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

ตัวชี้วัดการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของคนในชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล จากการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วยตัวชี้วัดมิติทางสังคม มิติทางสิ่งแวดล้อม และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยว และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ซึ่งสามารถนำเสนอผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล ตามเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูกเชิงปริมาณ และผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูกเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูกเชิงปริมาณ

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีตัวชี้วัดประกอบด้วยมิติทางสังคม จำนวน 16 ข้อ มิติทางสิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน จำนวน 12 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูลมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 120 คน โดยแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ชุมชนบ่อเจ็ดลูกจำนวน 7 คน (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูกและคณะครู จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่วนตำบล จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเจ็ดลูก จำนวน 2 คน) แกนนำชุมชนและกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกจำนวน 10 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 100 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนบ่อเจ็ดลูกในมิติทางสังคม

รายการตัวชี้วัดการประเมิน	S.D.	X	ผลกระทบ
1. การดำเนินการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น	1.09	4.83	มาก
2. ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว	0.89	5.03	มาก
3. การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนใช้หลักคำสอนศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการจัดการ	0.66	5.10	มาก
4. การท่องเที่ยวชุมชนทำให้เกิดการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน	0.77	5.23	มาก
5. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก	0.96	4.67	มาก
6. ชาวบ้านในชุมชนมีเครือข่ายภายนอกเพิ่มมากขึ้น	0.67	5.37	มาก
7. ชุมชนมีภาพลักษณ์เชิงบวกมากขึ้น จากในอดีตภาพลักษณ์ชุมชนเป็นเชิงลบ	1.26	4.27	ค่อนข้างมาก
8. ชาวบ้านในชุมชนเคารพในกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน	0.76	4.97	มาก
9. ชาวบ้านมีความรักและหวงแหนทรัพยากรชุมชนมากยิ่งขึ้น	0.71	5.33	มาก
10. เปิดโอกาสในเข้าร่วมดำเนินงานให้ผู้สูงอายุหรือคนพิการ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี	0.78	5.13	มาก
11. เยาวชนมีแนวความคิดในการพัฒนาตนเองดีขึ้น เช่น ศึกษาต่อมากขึ้น กลับมาเรียนนอกระบบมากขึ้น	1.01	4.73	มาก
12. เยาวชนในชุมชนมีจิตสำนึกรักษ์บ้านเกิด มีการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมมากขึ้น	0.73	5.23	มาก
13. การท่องเที่ยวสามารถสร้างงานให้เยาวชนส่งผลให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	0.51	5.53	มากที่สุด
14. การดำเนินงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้ยาเสพติดในชุมชนลดน้อยลง	1.31	3.47	ค่อนข้างมาก
15. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา	0.92	5.33	มาก
16. นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	0.68	5.47	มาก
รวม	0.86	4.98	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกในมิติทางสังคม พบว่า การดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับภาคมีผลกระทบทางสุขภาพด้านสังคมเชิงบวก อยู่ในระดับ มาก ($X=4.98$) โดย ผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ มากที่สุด คือ การท่องเที่ยวสามารถสร้างงานให้เยาวชนส่งผลให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($X=5.53$)

รองลงมาคือผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ มาก ประกอบด้วยผลกระทบในประเด็น นักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ($X=5.47$) ชาวบ้านในชุมชนมีเครือข่ายภายนอกเพิ่มมากขึ้น ($X=5.37$) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา ($X=5.33$) ชาวบ้านมีความรักและหวงแหนทรัพยากรชุมชนมากยิ่งขึ้น ($X=5.33$) การท่องเที่ยวชุมชนทำให้เกิดการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชน ($X=5.23$) เยาวชนในชุมชนมีจิตสำนึกรักษ์บ้านเกิด มีการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมมากขึ้น ($X=5.23$) เปิดโอกาสในเข้าร่วมดำเนินงานให้ผู้สูงวัยหรือคนพิการ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ($X=5.13$) เปิดโอกาสในเข้าร่วมดำเนินงานให้ผู้สูงวัยหรือคนพิการ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ($X=5.13$) การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนใช้หลักคำสอนศาสนาอิสลามเป็นแนวทางในการจัดการ ($X=5.10$) ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ($X=5.03$) ชาวบ้านในชุมชนเคารพในกฎ กติกา และข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน ($X=4.97$) การดำเนินการท่องเที่ยวทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ($X=4.83$) เยาวชนมีแนวความคิดในการพัฒนาตนเองดีขึ้น เช่น ศึกษาต่อมากขึ้น กลับมาเรียนนอกระบบมากขึ้น ($X=4.73$) และการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก ($X=4.67$) ตามลำดับ

สุดท้ายคือผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ ค่อนข้างมาก ซึ่งประกอบด้วยประเด็น การสร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับชุมชนให้มีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากในอดีตภาพลักษณ์ชุมชนเป็นเชิงลบด้านโจรกรรม ($X=4.27$) และ การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้ยาเสพติดในชุมชนลดน้อยลง ($X=3.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกในมิติทางสิ่งแวดล้อม

รายการตัวชี้วัดการประเมิน	S.D.	X	ผลกระทบ
1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะบนแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา	1.37	4.30	ค่อนข้างมาก
2. การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะบนแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (บ่อเจ็ดลูก ฐานการเรียนรู้การทำเสื้อเตยปาหนัน ฐานการเรียนรู้การทำหมวกตุ๋ง)	1.00	5.03	มาก
3. การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะในชุมชน	1.21	4.83	มาก
4. การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าชายเลน ปะการัง ชายหาด พรรณไม้ และซากสัตว์ตึกดำบรรพ์	1.68	4.13	ค่อนข้างมาก
5. การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาให้คงสภาพเดิม	1.36	4.93	มาก
6. ชุมชนใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.36	5.07	มาก
7. การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น	1.10	5.20	มาก
8. การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาภายใต้ความสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน	1.49	4.90	มาก
9. การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง	1.52	4.63	มาก
10. นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว	1.17	5.00	มาก
11. นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการรักษาซากตึกดำบรรพ์ให้คงสภาพผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว	1.23	5.00	มาก
12. การประกาศอุทยานธรณีโลกส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว	1.10	5.43	มาก
13. การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	1.13	5.20	มาก
14. เยาวชนเข้าใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนจากจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1.03	4.97	มาก
15. เยาวชนเกิดการหวงแหนสิ่งแวดล้อมชุมชนโดยเฉพาะซากตึกดำบรรพ์มากยิ่งขึ้น	0.82	5.57	มากที่สุด
รวม	1.24	4.95	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกในมิติทางสิ่งแวดล้อม พบว่า การดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับภาคมีผลกระทบทางสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก อยู่ในระดับ มาก ($X=4.95$) โดย ผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ มากที่สุด คือ เยาวชนเกิดการหวงแหนสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยเฉพาะซากดึกดำบรรพ์มากยิ่งขึ้น ($X=5.57$)

รองลงมาคือผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ มาก ประกอบด้วยผลกระทบในประเด็น การประกาศอุทยานธรณีโลกส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ($X=5.43$) การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ($X=5.20$) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($X=5.20$) ชุมชนใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($X=5.07$) นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($X=5.00$) นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการรักษาซากดึกดำบรรพ์ให้คงสภาพผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($X=5.00$) เยาวชนเข้าใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนจากจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($X=4.97$) การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาให้คงสภาพเดิม ($X=4.93$) การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาภายใต้ความสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน ($X=4.90$) การท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ($X=4.63$) ตามลำดับ

สุดท้ายคือผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ ค่อนข้างมาก ซึ่งประกอบด้วยประเด็น การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดปัญหาขยะบนแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา ($X=4.30$) และการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าชายเลน ปะการัง ชายหาด พรรณไม้ และซากสัตว์ดึกดำบรรพ์ ($X=4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนบ่อเจ็ดลูกในมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน

รายการตัวชี้วัดการประเมิน	S.D.	X	ผลกระทบ
1. ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว	0.73	5.57	มากที่สุด
2. ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากกว่ารายได้หลัก	1.21	4.70	มาก
3. การจ้างงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้น	0.84	5.33	มาก
4. มีการกระจายรายได้ทั่วทุกกลุ่มในชุมชน เยาวชน คนสูงอายุ	1.02	5.30	มาก
5. ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น	0.98	4.93	มาก
6. ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น	0.96	4.63	มาก
7. ชาวบ้านมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินเปลี่ยนไป พุ่มเพื่อยขึ้น	1.32	4.20	ค่อนข้างมาก
8. ลดอัตราการออกไปขายแรงงานนอกชุมชน	1.40	4.63	มาก
9. ชาวบ้านสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาชีพหลักของตนเองโดยเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1.27	4.97	มาก
10. เยาวชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายส่วนตัว	1.37	4.90	มาก
11. เยาวชนได้รับโอกาสจากการศึกษาในระดับสูงขึ้น	1.14	4.73	มาก
12. เยาวชนกลับมาทำงานในชุมชนมากยิ่งขึ้น	1.25	4.63	มาก
รวม	1.13	4.88	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกในมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน พบว่า การดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับภาคมีผลกระทบทางสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก อยู่ในระดับ มาก ($X=4.88$) โดย ผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ มากที่สุด คือ ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ($X=5.57$)

รองลงมาคือผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ มาก ประกอบด้วยผลกระทบในประเด็น การจ้างงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ($X=5.33$) มีการกระจายรายได้ทั่วทุกกลุ่มในชุมชน เยาวชน คนสูงอายุ ($X=5.30$) ชาวบ้านสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาชีพหลักของตนเองโดยเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($X=4.97$) ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ($X=4.93$) เยาวชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายส่วนตัว (4.90) เยาวชนได้รับโอกาสจากการศึกษาในระดับสูงขึ้น ($X=4.73$) ชาวบ้านมีรายได้เสริมจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากกว่ารายได้หลัก ($X=4.70$) ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น ($X=4.63$) ลดอัตราการออกไปขายแรงงานนอกชุมชน ($X=4.63$) และ เยาวชนกลับมาทำงานในชุมชนมากยิ่งขึ้น ($X=4.63$) ตามลำดับ

สุดท้ายคือผลกระทบเชิงบวกที่มีระดับ ค่อยข้างมาก ซึ่งประกอบด้วยประเด็น ชาวบ้านมีพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายเงินเปลี่ยนไป พุ่มเพื่อยขึ้น ($X=4.20$)

สรุปผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนชุมชนบ่อเจ็ดลูกเชิงปริมาณ พบว่า การดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับภาคมีผลกระทบทางสุขภาพมิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน มีผลกระทบเชิงบวก โดยผลกระทบเชิงบวกที่มีค่าคะแนนสูงสุดคือผลกระทบด้านสังคม ($X=4.98$) รองลงมาคือมิติด้านสิ่งแวดล้อม ($X=4.95$) และมิติทางเศรษฐกิจ ($X=4.88$) ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่าการยุทธศาสตร์ในภาคส่วนต่าง ๆ ในปัจจุบันที่ส่งเสริมสามารถพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดี และยังสามารถรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ รวมถึงสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตชาวบ้านในชุมชนโดยการสร้างเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือได้เป็นอย่างดี

3.1.2 ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูกเชิงคุณภาพ

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก ดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีตัวชี้วัดและข้อคำถามประกอบผลกระทบในมิติทางสังคม มิติทางสิ่งแวดล้อม และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลมีผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อเจ็ดลูกและคณะครู เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเจ็ดลูก นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล ผู้อำนวยการอุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูล เยาวชนในชุมชนที่ดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน และแกนนำชุมชนและกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบในมิติทางสังคม ปัจจุบันมีการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากกว่า 15 ปีต่อเนื่อง โดยมีแนวคิดในการทำท่องเที่ยวโดยชุมชนจากการรวมกลุ่มชาวบ้านอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งจากการดำเนินงานพบว่าการท่องเที่ยวส่งผลให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้และสามารถต่อรองการพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะในช่วงแรกที่ชาวบ้านในชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนพื้นฐานอัตลักษณ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งและวัฒนธรรมภายใต้ประวัติศาสตร์บ่อเจ็ดลูก การบริหารจัดการป่าชายเลน และวิถีชีวิตชาวประมงชายฝั่งที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะที่ต้องการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับตนเองเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ชาวบ้านเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนตนเอง

จากนั้นดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาอย่างต่อเนื่องจนมีการประกาศการรับรองอุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูล ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรณีที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนบ่อเจ็ดลูกที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากคือปราสาทหินพันยอดเกาะเขาใหญ่ และแหล่งฟอสซิลที่อ่าวโต๊ะบะ จากประกาศอุทยานธรณีโลกดังกล่าว ส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ผลกระทบจากการ

เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีการปรับตัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งสามารถสร้างอาชีพให้กับชาวบ้านและเยาวชนได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งส่งผลให้ชาวบ้านและเยาวชนเกิดความรักและหวงแหนชุมชนมากยิ่งขึ้น เดินทางออกไปทำงานนอกบ้านน้อยลง อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจเรื่องธรณีวิทยาให้นักท่องเที่ยวโดยใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ

อย่างไรก็ตามจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวหลังจากการได้รับการรับรองอุทยานธรณีโลกและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้รับความนิยมกลับทำให้ความเข้มแข็งของชุมชนลดลงเนื่องจากการบริหารจัดการผลประโยชน์ที่ไม่ลงตัว อีกทั้งยังมีความต่างในความคิด ส่งผลให้ชาวบ้านในพื้นที่ยกฐานะตนเองเป็นผู้ประกอบการการนำเที่ยวในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามด้วยพื้นฐานของความรักสามัคคีส่งผลให้ปัญหาดังกล่าวได้รับแก้ไขโดยกำหนดข้อตกลงเพิ่มเติมและมีการแบ่งปันผลประโยชน์เข้ากลุ่มเพื่อใช้ในการประกอบสาธารณประโยชน์ในชุมชนเหมือนในอดีต ส่งผลให้สามารถขับเคลื่อนและดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนสืบต่อไป

2) ผลกระทบมิติทางสิ่งแวดล้อม จุดเริ่มต้นของการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอดีตเมื่อปี พ.ศ. 2547 เกิดจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยเฉพาะป่าชายเลนในชุมชนซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติ ชาวบ้านในชุมชนที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านจึงประสบปัญหาดังนั้นจึงรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการป่าชายเลนรวมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลนในชุมชน ระหว่างนั้นด้วยความเข้มแข็งของชุมชนและทีมงานวิจัย รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐหนุนเสริมการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชน เวลาถัดมาจึงมีการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเต็มรูปแบบ

การดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านบ่อเจ็ดลูกส่งผลสิ่งแวดล้อมดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนได้จากทรัพยากรที่เป็นสัตว์ทะเลมีจำนวนมากขึ้น อีกทั้งป่าชายเลนก็มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาศึกษาสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเรียนรู้การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง หลังจากยูเนสโกประกาศรับรองอุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูลส่งผลให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกมีนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีผู้ประกอบการนำเที่ยวนอกชุมชนเข้ามาประกอบธุรกิจมากยิ่งขึ้นส่งผลให้ชุมชนประสบปัญหาหยาบในพื้นที่อำเภอโต๊ะบะและเกาะเขาใหญ่ ชุมชนจึงต้องเร่งดำเนินแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน

3) ผลกระทบมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน ในอดีตของชาวบ้านชุมชนบ่อเจ็ดลูกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน และเกษตรกรรม เมื่อมีการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนในช่วงแรกก่อนการประกาศรับรองอุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูลพบว่าการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริมจากการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เสื่อมโทรมของชุมชน หลังจากได้รับประกาศการรับรองอุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูล ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวธรณีวิทยาในพื้นที่ชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้รับความนิยมส่งผลให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมากและมีรายได้หมุนเวียนในรอบปี พ.ศ. 2561 รวม 20 ล้านบาท ส่งผลให้ชาวบ้านมีการปรับตัวเองจากการทำหน้าที่ตามที่ตนเองถนัดในกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาเป็นผู้ประกอบการในชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านบ่อเจ็ดลูกหลังจากได้รับการรับรองจากยูเนสโก ส่งผลให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเนื่องจากเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนดีขึ้น มีการจ้างงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้นส่งผลลดอัตราการออกไปขายแรงงานนอกชุมชน รวมถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นด้วย ในส่วนของเยาวชนสามารถหารายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายส่วนตัวอีกทั้งบางส่วนตัดสินใจกลับมาทำงานในชุมชนมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการมีเศรษฐกิจฐานรากที่ดีขึ้นส่งผลให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น และชาวบ้านบางส่วนมีพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายเงินเปลี่ยนไปโดยมีความฟุ่มเฟือยมากขึ้นเนื่องจากได้รับอิทธิพลการลอกเลียนแบบนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน ส่วนการกระจายรายได้นั้นการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ให้กลุ่มเยาวชน คนสูงอายุ แต่อย่างไรก็ตามการกระจายรายได้ยังไม่ทั่วทั้งชุมชนขึ้นอยู่กับปรับตัวของคนในชุมชนและการเปิดรับสิ่งใหม่ในการอาชีพการให้บริการการท่องเที่ยวของคนในชุมชนเอง

3.2 ร่างรายงานผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก

ผลการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก สามารถสรุปข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ ตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงธรณีวิทยา โดยมีแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย สถานที่บ่อเจ็ดลูก อ่าวโต๊ะบะ และเกาะเขาใหญ่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแกนนำชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก รวมถึงนักท่องเที่ยว สามารถสรุปผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกได้ว่าการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูกภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับภาคมีผลกระทบทางสุขภาพมิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ โดยผลกระทบเชิงบวกด้านสังคม มากที่สุด รองลงมาคือผลกระทบด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสามารถสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้กับชุมชนมีความมั่นคง ซึ่งสามารถสรุปผลกระทบในมิติทางสังคม มิติสิ่งแวดล้อม และมิติเศรษฐกิจพื้นฐาน โดยแยกผลกระทบที่มีต่อชาวบ้านในชุมชน เยาวชนในชุมชน และหน่วยงานภาคและเอกชน รวมถึงนักท่องเที่ยว ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 4 ผลกระทบที่มีต่อชาวบ้านในชุมชน เยาวชนในชุมชน และหน่วยงานภาคและเอกชน รวมถึงนักท่องเที่ยว

มิติผลกระทบ	ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ	แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
มิติทางด้านสังคม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ 2. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบนพื้นฐานอัตลักษณ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชายฝั่ง ธรณีวิทยาและวัฒนธรรมภายใต้ประวัติศาสตร์บ่อเจ็ดลูก 3. ชาวบ้านในชุมชนมีการปรับตัวเรียนรู้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 4. ชาวบ้านเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนตนเอง 5. สามารถสร้างอาชีพให้กับชาวบ้านและเยาวชน 6. ชาวบ้านและเยาวชนเกิดความรักและหวงแหนชุมชนมากยิ่งขึ้น ชาวบ้านเดินทางออกไปทำงานนอกบ้านน้อยลง 7. กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างความเข้าใจเรื่องธรณีวิทยาให้นักท่องเที่ยว 8. สร้างภาพลักษณ์เชิงบวกให้กับชุมชน 9. เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ส่งผลให้ยาเสพติดในชุมชนลดน้อยลง 10. เสริมสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้เยาวชนในชุมชน 11. เปิดโอกาสให้กับคนชราและคนพิการประกอบอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเพราะได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก 2. การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวหลังจากการได้รับการรับรองอุทยานธรณีโลกและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้รับความนิยมกลับทำให้ความเข้มแข็งของชุมชนลดลง 3. ชาวบ้านในพื้นที่ยกฐานะตนเองเป็นผู้ประกอบการการนำเที่ยวในชุมชนจนละเลยการทำตามกฎระเบียบการท่องเที่ยวของกลุ่มชุมชน มุ่งหวังผลกำไรจากการท่องเที่ยวมากกว่าการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชุมชน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอดีต 4. เยาวชนเกิดความเข้าใจและให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในมิติเศรษฐกิจมากกว่ามิติทางด้านสังคมเนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน 5. นักท่องเที่ยวไม่สามารถสัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างการรับรู้สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชนมีผลต่อระบบสังคมของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก 2. ความต้องการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกันมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก 3. ความคิดต่างในการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้ชุมชนเกิดความขัดแย้งในชุมชน 4. การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันส่งผลให้การดำเนินงานง่ายขึ้น

มิติผลกระทบ	ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ	แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทรัพยากรที่เป็นสัตว์ทะเลมีจำนวนมากขึ้น 2. ป่าชายเลนก็ยังมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 3. เป็นแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่ง 4. เครื่องมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้คงสภาพเดิม 5. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการพัฒนาภายใต้ความสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน 6. เยาวชนเข้าใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขยะเพิ่มมากขึ้น 2. ชาวบ้านในชุมชนมีความเป็นส่วนตัวลดน้อยลง 3. มลพิษทางเสียงมีผลต่อสิ่งมีชีวิตในทะเล 4. ทรัพยากรน้ำจืดขาดแคลน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างการรับรู้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีผลต่อการปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้อง 2. การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยว
มิติทางด้านเศรษฐกิจพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน 2. ชาวบ้านมีการปรับตัวเป็นผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในชุมชน 3. ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเนื่องจากเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนดีขึ้น 4. เกิดการจ้างงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้นส่งผลลดอัตราการออกไปขายแรงงานนอกชุมชน 5. ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย 6. เยาวชนสามารถหารายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเพื่อใช้จ่ายส่วนตัวเยาวชนตัดสินใจกลับมาทำงานในชุมชนมากยิ่งขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น 2. ชาวบ้านบางส่วนมีพฤติกรรมด้านการใช้จ่ายเงินเปลี่ยนไปโดยมีความฟุ่มเฟือยมากขึ้นเนื่องจากได้รับอิทธิพลการลอกเลียนแบบนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน 3. การกระจายรายได้ยังไม่ทั่วทั้งชุมชนขึ้นอยู่กับปรับตัวของคนในชุมชนและการเปิดรับสิ่งใหม่ในการประกอบอาชีพการให้บริการการท่องเที่ยวของคนในชุมชน 	

4. ทบทวนร่างรายงานการศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพโดยสาธารณะ (Public Review)

- เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูลและข้อสรุปในรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านป้อเจ็ดลูก
- เพื่อให้ได้รายงานรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนป้อเจ็ดลูก และข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนโซนอันดามัน

ส่วนที่ 3 การประเมินความก้าวหน้า และการบรรลุผลลัพธ์ของกิจกรรมในโครงการ

(ตารางที่ 2)

(A) กิจกรรม/ การดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา	(B) กิจกรรม/การดำเนินงาน เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่? อย่างไร? (B.2) หากไม่เป็นไปตามแผน โปรดระบุว่าอะไรคือปัญหา/ อุปสรรค/เงื่อนไข/ข้อจำกัดใน การดำเนินงาน	(C) จากปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อ (B) ได้แก้ปัญหาไปแล้วอย่างไร? หรือมีแนวทางในการแก้ไข ปัญหาในอนาคตอย่างไร?	(D) ผลผลิต ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(E) ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(F) ผลผลิต/ผลลัพธ์ ดังกล่าว คิดเป็นร้อยละเท่าใด ของตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ของ ทั้งโครงการ?
โซนอันดามัน					
1. กลั่นกรองความจำเป็นในการประเมิน (Screening)					
เพื่อทบทวนสถานการณ์	เป็นไปตามแผน	-	ข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านข้อมูลพื้นฐาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ด้านองค์กรชุมชน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเรียนรู้	5
จัดทำรายละเอียดความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน	เป็นไปตามแผน	-	ความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน	ความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชนสรุปได้ว่าการพัฒนาเริ่มจาก <ul style="list-style-type: none"> ➢ การพัฒนาคน ➢ พัฒนาแหล่งภายใต้การอนุรักษ์ ➢ พัฒนากลไกการบริหารจัดการ ➢ สร้างระบบการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชนกันเอง และคนในชุมชนกับภายนอก	10

(A) กิจกรรม/ การดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา	(B) (B.1) กิจกรรม/การดำเนินงาน เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่? อย่างไร? (B.2) หากไม่เป็นไปตามแผน โปรดระบุว่าอะไรคือปัญหา/ อุปสรรค/เงื่อนไข/ข้อจำกัดใน การดำเนินงาน	(C) จากปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อ (B) ได้แก้ปัญหาลงไปแล้วอย่างไร? หรือมีแนวทางในการแก้ไข ปัญหาในอนาคตอย่างไร?	(D) ผลผลิต ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(E) ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(F) ผลผลิต/ผลลัพธ์ ดังกล่าว คิดเป็นร้อยละเท่าใด ของตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ของ ทั้งโครงการ?
<p>คาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้นจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนทั้งระดับชาติ ระดับภาค ระดับโซนอันดามัน ระดับจังหวัด และระดับชุมชน</p>	<p>เป็นไปตามแผน</p>	<p>-</p>	<p>คาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้นจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนทั้งระดับชาติ ระดับภาค ระดับโซนอันดามัน ระดับจังหวัด และระดับชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเสริมสร้างเอกลักษณ์และสร้างการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน - ชาวบ้านมีศักยภาพเครือข่ายรักษาความปลอดภัยและการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวประจําถิ่น - ชาวบ้านมีศักยภาพชุมชนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (กรมการท่องเที่ยว) - การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ชาวบ้านมีทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อการท่องเที่ยว 	<p>15</p>
<p>ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาค/ระดับโซน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน และผลการคาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้นที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน</p>	<p>เป็นไปตามแผน</p>	<p>-</p>	<p>ผลการคาดการณ์ผลกระทบเบื้องต้นที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวชุมชนจากความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาค/ระดับโซน/ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน</p>	<p>ผลกระทบต่อชุมชนด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบดังกล่าวจึงสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อคนและสภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>20</p>

(A) กิจกรรม/ การดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา	(B) (B.1) กิจกรรม/การดำเนินงาน เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่? อย่างไร? (B.2) หากไม่เป็นไปตามแผน โปรดระบุว่าอะไรคือปัญหา/ อุปสรรค/เงื่อนไข/ข้อจำกัดใน การดำเนินงาน	(C) จากปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อ (B) ได้แก้ปัญหาลงไปแล้วอย่างไร? หรือมีแนวทางในการแก้ไข ปัญหาในอนาคตอย่างไร?	(D) ผลผลิต ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(E) ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(F) ผลผลิต/ผลลัพธ์ ดังกล่าว คิดเป็นร้อยละเท่าใด ของตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ของ ทั้งโครงการ?
2. กำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน (Scoping)					
เพื่อกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา พื้นที่ ระยะเวลา และจัดทำตัวชี้วัด เครื่องมือในการ ประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวชุมชนชุมชนบ่อเจ็ดลูก	เป็นไปตามแผน	-	ขอบเขตด้านเนื้อหา พื้นที่ ระยะเวลา และจัดทำตัวชี้วัด เครื่องมือในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนชุมชนบ่อเจ็ดลูก	แบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 6 มิติ มิติทางกาย มิติทางใจ มิติทางสังคม มิติทางสิ่งแวดล้อม มิติทางปัญญา มิติทางเศรษฐกิจพื้นฐาน	30
เพื่อให้ได้รายละเอียดตัวชี้วัด และเครื่องมือ ใน การประเมินทั้งเครื่องมือเชิงปริมาณ และเชิง คุณภาพ และแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล	เป็นไปตามแผน	-	รายละเอียดตัวชี้วัด และเครื่องมือ ในการประเมินทั้ง เครื่องมือเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และแผนการเก็บ รวบรวมข้อมูล	ตัวชี้วัดประกอบด้วยมิติทางกาย จำนวน 8 ข้อ มิติทางใจ จำนวน 6 ข้อ มิติทางสังคม จำนวน 11 ข้อ มิติทางสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ มิติทางปัญญา จำนวน 7 ข้อ และมิติ ทางเศรษฐกิจพื้นฐาน จำนวน 6 ข้อ	40
3. ประเมิน (Appraisal)					
เพื่อประเมินผลกระทบทางสุขภาพจาก ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนอันดามัน ตามแนวทาง ตัวชี้วัด และเครื่องมือ ที่กำหนดไว้ ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (ขั้นตอนที่ 2)	ไม่เป็นไปตามแผนเนื่องจาก ช่วงเวลาที่กำหนดชาวบ้านมี ภารกิจส่วนตัวจำนวนมาก	นัดเวลากับชาวบ้านและผู้ ประเมินไว้ในวันที่ 26 ธันวาคม 2561	-	-	-
รายละเอียด ในเอกสารรายงานระบบสื่อสารสาธารณะ (ตามเอกสารแนบ)					

ส่วนที่ 3 รายงานค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน

(ตารางที่ 3) การใช้จ่ายงบประมาณตามกิจกรรม

(A) กิจกรรม/ การดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา (แยกรายวัตถุประสงค์)	(B) งบอนุมัติ	(C) ใช้จริง (ระหว่าง.....)	(D) คงเหลือ
โซนใต้แอนดามัน			
1. กำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน (Scoping)	20,000.00	38,000.00	-330
1.1 เพื่อทบทวนสถานการณ์ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค			
14 - 15 ก.ค. 61 ลงพื้นที่ บ้านบ่อเจ็ดลูก เพื่อทบทวนสถานการณ์ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล		12,210	
1.2 จัดทำรายละเอียดความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว			
16 ก.ค. 61 จัดทำรายละเอียดความเชื่อมโยงของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนระดับชาติ/ระดับภาคใต้/ระดับโซนอันดามัน/ ระดับจังหวัด/ระดับชุมชน		12,210	
1.3 วิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้นจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน			
28 -29 ก.ค. 61 วิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้นจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน		13,910	
2. กำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน (Scoping)			
21-23 ก.ย. 61 กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา พื้นที่ ระยะเวลา และจัดทำตัวชี้วัด เครื่องมือในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล	20,000.00	18,760	1,240
3. ประเมิน (Appraisal)			
25 ธ.ค. 61 - 31 ม.ค. 62 ประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ่อเจ็ดลูก จังหวัดสตูล	40,000.00		
4-15 ก.พ. 62 จัดทำร่างรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก			
4. ทบทวนร่างรายงานการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพโดยสาธารณะ (Public Review)			
15 - 31 มี.ค. 62 จัดทำรายงานการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพโดยสาธารณะ	20,000.00		
รวมงบประมาณ	100,000.00		

ส่วนที่ 4 แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

(ตารางที่ 4) แผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

(บททวนแผนการจัดกิจกรรมที่เหลือของโครงการ พร้อมปรับให้เหมาะสม)

(A) กิจกรรม/ การดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา (แยกรายวัตถุประสงค์)	(B) ผลผลิต ที่คาดหวังจากการจัดกิจกรรม/ดำเนินงาน	(C) ผลลัพธ์ ที่คาดหวังจากการจัด กิจกรรม/ดำเนินงาน	(D) แผนดำเนินการของแต่ละ กิจกรรม (ระบุเดือน/ปีๆที่ดำเนินกิจกรรม นั้นๆ อาจแสดงแบบ Gantt Chart ได้)
โซนอันดามัน			
3. ประเมิน (Appraisal)			
เพื่อประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน โซนอันดามัน ตามแนวทาง ตัวชี้วัด และเครื่องมือ ที่กำหนดไว้ในขั้นตอน การกำหนดขอบเขต (ขั้นตอนที่ 2)	ผลกระทบทางสุขภาพจากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนโซนอันดามัน ตามแนวทาง ตัวชี้วัด และเครื่องมือ ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (ขั้นตอนที่ 2)	ผลกระทบทางสุขภาพในแต่ละ กิจกรรมการท่องเที่ยว	60
เพื่อให้ได้รายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก (ร่างปรับปรุงครั้งที่ 1)	ร่างรายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก	รายงานการประเมินผลกระทบ ทางสุขภาพ	70
4. ทบทวนร่างรายงานการศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบด้านสุขภาพโดยสาธารณะ (Public Review)			
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูลและข้อสรุปใน รายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก	รายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านบ่อเจ็ด ลูก	ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก	90
เพื่อให้ได้รายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อเจ็ดลูก และข้อเสนอแนะต่อการ ปรับปรุงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนโซนอันดามัน	รายงานการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนบ่อ เจ็ดลูก และข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนโซนอันดามัน	ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน โซนอันดามัน	100
รายละเอียด ในเอกสารรายงานระบบสื่อสารสาธารณะ (ตามเอกสารแนบ)			

ภาพกิจกรรมโซนใต้อันดามัน

1. กลั่นกรองความจำเป็นในการประเมิน (Screening)

2. กำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมิน (Scoping)

